

Наша Ніва

ПЕРШАЯ БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ISSN 1819-1614

Заснаваная ў лістападзе 1906. Адноўленая ў траўні 1991. Выдавец: Прыватнае прадпрыемства «Суродзічы». Выходдэць штотыднёва, у чацьвергі. 9 771319 161008

Асобы месяца

Фігуранты «Справы 14-ці», Мікалай Пінігін,
Барак Абама...

Старонка 4

Ня ўсё ў жыцьці апошні раз

Каб штотыдзень атрымліваць «НН»,
треба...

Старонка 15

Быкаў і Карпюк

Успаміны Дануты
Бічэль.

Старонка 8

У НУМАРЫ**Адзін падатак
для бедных і багатых**

Адзінная стаўка падаходнага падатку ў 12% мае палепшыць інвэстыцыйны клімат у Беларусі. Эксперты называюць заходы ўраду «легалізацыйны даходаў». Старонка 5.

Калектар па костках

Пракладка каналізацыі па вайсковых могілках была прыпыненая пасля ўмешання грамадзкасці. Старонка 5.

Вакол «Усходніага партнэрства»

Пра плян паглыбленага партнэрства Эўропа з краінамі Усходніяе Эўропы піша Вадзім Александровіч. Старонка 3.

Гарнідар дэмакратіі

Пра ўкраінскія выбары піша Аляксей Шыдлоўскі з Кіева. Старонка 12.

**Апазыцыя
у вялікім горадзе**

Рэгулярыяныя кадры на БТ пра то, як апазыцыянэры фляніруюць вакол амэрыканскай амбасады, началі нагадваць сэрыял Фэльтон Лёліка Ушкіна. Старонка 16.

**Прывезлі
Ніко Пірасмані**

Унікальная экспазыцыя ў Мастацкім музеі. Старонка 15.

Газэтка дзеткам

Капітан Танака ў старажытным месце. Старонка 14.

Беларускія рарытэты на аукцыёне ў Варшаве

Можа, знайдзецца хтосьці, хто купіць маестатычную гравюру 1568 году з выявай Горадні «Vera designatio urbis in Littavia Grodnae», у беларускія руکі?

Стары Замак, мост церазь Нёман і ўсе цэрквы — манумэнтальная панараама Горадні пай-стас на гэтым медзярыце 1568 году. Гравюра Цюндта памерам 36 на 102 сантымэтры паказвае горад у часе прыгатавання да Люблинскага ўніі. На першым пляне маршалак Валовіч вітае пасольства цара Івана Жахлівага. Удалечыні адкрываеца панараама места. Яе змаляваў у ліпені 1568 году відавочца, Яна Адэльгаўзэр. А Матыяс Цюнт (1498—1572), знакаміты нюрнберскі медзярытнік, перанёс у форму гравюры. Старонка 6.

Vera designatio urbis in Littavia Grodnae. 1568. Выстаўленая на аукцыён антыкварыту ў Варшаве.

Івана Шылу выкінулі са школы

3 чэрвень намеснік старшыні незарэгістраванага ў Беларусі «Маладога фронту» Іван Шыла быў выключаны з салігорскай сярэдняй школы № 4. Адбылося гэта за дзень да апошняга экзамену.

Яшчэ пры канцы траўня ў школе праходзіў пэсівэт, каб не дапусціць хлопца да экзаменаў, але настайнікі адзінагалосна заічарылі гэтamu. Іван паспіхова здаў матэматыку і расейскую мову, заставалася апошняя выпрабаваньне — ангельская мова.

Прыкладна ў гэты час у горад гарніеку прыехала спэцыяльная камісія зь Менску,

якая, са словаў некаторых пэдагогаў, патрабавала, каб маладзену ўсё ж яи выдадлі атэстата аб сярэдняй адукцыі. Прапаноўвалася нават анульваць вынікі першых экзаменаў, нібыта хлопец сцісціў, але пэдкалектыў зноў адмовіўся пайсці на гэтыя крокі.

Як кажа Іван, на дырэктарку школы рабіўся пастаніны ціск. З гэтай нагоды Вольга

Сянікова нават напісала заяву аб звольненні і сышла на пэнсію па выслужбе годоў. «Працаваць у адукцыі сёняня немагчыма. У мене адбілі ўсялікую ахвоту працаваць у адукцыі», — сказала яна ў інтарвю «Эўрападыё». Звольнілі і намесніка дырэктара па выхавачай прамы. Перад фактам звольнення таксама апынулася начальнік аддзелу адукцыі гарвыканкаму і яшчэ троі намеснікі дырэктара школы.

Працяг на старонцы 2.

БАЖ заклікае да салідарнасці з «Газетай Слонімскай»

Беларуская асацыяція журналістаў заклікае ўсіх, хто неабыякавы, падтрымаць незалежную «Газету Слонімскую», якую спрабуюць задушыць.

ФОТО: ВІТАЛІЙ РАДЧУК

31 траўня газету мелі выслепіць з памішканьня, якое ініцыяльна на працягу 7 гадоў. 2 чэрвеня галоўнага рэдактара выдання Віктара Валаданчукі папярэдзілі, што рэдакцыя павінна перасяцца пагам пісці дзеяні, хоць раней была дасягнутая дамоўленасць пра двухтыднёвы тэрмін. 1 чэрвеня ў газеты скончылася ліцензія на раздрабаваны гандаль, і ў рэдакцыі ёсьць усе паславаны думачы, што яе не працягнучы. Супрацоўнікі газеты жывуць пад паставімі прыснінамі з боку разнавідных органаў — ад венкамату да КДБ. Толькі шырокі роз-

Працоўнікі «Газеты Слонімской» выносяць рэчи з рэдакцыінага памішканьня.

галас можа даць надзею на ўратаваныя газеты, якую, угроблены ў роцакцы, «вырашылі забыць».

Тому надышоў час зацвіць пра напіну салідарнасці з калегамі, — заяўляюць у БАЖ. Адзін з магчымых спосабаў гэтага зрабіць — накіраваць лісты адказным асобам Слонімскага рэгіёну і Міністэрства інфармацыі ў абарону газеты.

Паштовы адрес рэдакцыі (пакуль яшча): 231800, Слонім, вул. Камсамольская, д. 8.

Больш апэратыўная можна звязацца з газетай праз тэлефон (029) 133-04-21 альбо праз форум на сایце «ГС»: <http://forum.gs/by>

Адрес Слонімскага райвыканкаму: 231800, Слонім, вул. Чырвонаармейская, 40;

Адрес Міністэрства інфармацыі: 220004, Мінск, пр. Пераможца, 11; info@mininform.gov.by

Мільён подпісаў за ўступленне ў Эўрасаюз

Активісты грамадзянскай кампаніі «Эўрапейская Беларусь» пачалі збор подпісаў за ўступленне Беларусі ў Эўрасаюз. Сябры розных палітычных партый і руху плянуюць сабраць мільён галасоў жыхароў краіны, каб передаць у Эўрапарламент і Раду Эўропы. Наўмысль актыўна збор подпісаў плянуюцца праводзіць адначасна з агітацыйнай выбарнай кампаніяй.

Кампанія мае на мэце не толькі збор подпісаў, але і тлумачальна-асветніцкую працу, кожа адзін з яе ўдзельнікі, маладафронтавец Зыміцер Дашкевіч: «Мы выступаем за то, каб былі адмененыя копіі на шэнгенскія візы. Каб грамадзянне Беларусі мелі матчысьцісь больш актыўна асабісту ўдзельніцтву ў працэсе ўзурантэграцыі. Гэта патрэбна для таго, каб беларусы зразумелі, што апрош уходжэння ў склад разнавідносці, у нас ёсьць яшчэ й іншы. Больш перспектыўны і больш надзеіны для нашай краіны».

Паводле радыё «Свабода»

СЦІСЛА

Ананіч пра інтэрнэт: «Але ёсьць досьвед Кітаю...»

Першая намесніца міністра інфармацыі Лілія Ананіч у інтэрв’ю часопісу «Беларуская думка» заявіла, што ведомства выступае за афіційную регістрацыю інтэрнэт-СМІ. Но ў краіне існуе праблема «дэзынформацыйных патокаў замежных сайтаў», якія ставяць за мяту дэструкцыйную ўплывашы на прапаганду ў Беларусі. «Але ёсьць досьвед Кітаю, які перакрыў доступ такіх сайтаў на сваю тэрыторыю», — лічыць Л. Ананіч.

СП

ПРА-ВАКАЦЫІ

Лета: яблыкі і ягады

Лета будзе цёплае, мяркуюць беларускія сынаптыкі. Магчыма, трошкі халаднейшае, чым у 2007-м, аднак цяглец за сярэднестатыстычнае — глябальнае пасяяленне не забывае пра сібі нагадваць. У ліпені могуць быць істотныя ападкі, сушыць і цяглец чакае жнівень. Гэты год абяцае быць благатым на яблыкі і ягады. Сяды, якія на большасці тэрыторыі Беларусі летасць «адпачывалі», сёлета масава квітнелі і досьць паспяхова перажылі першую хвалю замараўкай. Адзначаеща таксама дружнае квітненне лясных суніцай.

Івана Шылу выкінулі са школы

Працяг са старонкі I.

З чэрвеня ў гарыканкаме ў тэрміновым парадку была скліканая камісія па справах непаўнолетніх, якая і прыняла раптэнне аб выкічочніцтве Івана Шылы са школы. Такім чынам, хлопец ня зможа здаць апошні іспыт для атрымання дыплёму. У школе ў часе іспыту дзялжурны міліцыянты і кіраўнік ад-

дзелу адукцыі Салігорскага выканкаму.

«Калі своечасова не атрымаю дыплём, то давядзенца звяртацца ў суд», — гаворыў ён.

Іван збиралася пацупніць на вучобу ў Эўрапейскі гуманітарны юніверсітэт на завочнае аддзяленне. «Думаю, што вялікіх складаўшыся для пацупніцы падзеі вакол майго агэстата на створца» — мяркуе ён. Хлопец у любым разе разылучае здзені іспыту ў жніўні. Ня высокочанная прэсістэтыва службы ў войску: увосень яму спойніца 18 гадоў і ў выпадку неіспаступлення хлопца чакае зімовы прызыў.

Нагадаем, Іван Шыла лягася быў прызнаўнікам вынаватым на крыміналнай справе за дзеянісці ад імя «Маладога фронту», але абмежаваўся папярэднінем. На рахунку хлопца дзясяткі затрыманняў і адміністрацыйных пратаколаў. Непаўнолетні Іван звяяліліся адным з найбольш яркіх рэгіянальных актыўстаў апазыцыі.

Зыміцер Панкавец

Зварот у абарону Шылы

Уладзімер Арлоў, Рыгор Барадулін, Генадзь Бураўкін, Ніл Гілевіч, Аляксандар Мілікевіч і іншыя грамадзкія, культурныя дзеячы і палітыкі падпісалі пад зваротам з патрабаваннем аднавіць на вучобу **Івана Шылу**, як настайкаў **Вольгу Сняўкову** і **Алену Семчанкову** — на працы. Зварот накіраваны міністру адукцыі Аляксандру Радзікову, у аддзеле адукцыі Салігорскага выканкаму і ў школу № 4 г. Салігорску.

Выстава Юліі Дарашкевіч у Эстоніі

29 траўня ў Нарве адчынілася выставка Юліі Дарашкевіч «Беларусь — адноўстваны эпох». Як гаворыцца, ў працэсівым ролі, прысьвечаным адкрыццю выставы, у працах Дарашкевіч постасвяціла Беларусь сустракаючыся з апазыцыйнай дэмакратычнай Беларуссія, якія адчуваю сілб часцік Эўропы. Ейная фатографія паказваюць прыгажосць беларускай прыроды, гаворыць пра надзеі маладых людзей, адноўствуючыя пітодзеннае жыццё краіны...».

ДЗЕ ВАРТА БЫЦЬ

Шпакоўні Алеся Пушкіна

Міжнародная выставка-кірмаш «Дэльтайн-Фармат» адчынілася ў выставачных цэнтрах «Белвесткакс» (вул. Янкі Купалы, 27) пры падтрымцы Беларускага саюзу дызайнероў. Адзін з экспанэнтаў — мастак і прафэсіяр Алеся Пушкін. Ен прынесені шпакоўні.

Піць домікаў да пушак мастак выставіў на пляцы сваёй мястэчкі яшчэ на 90-годдзе БНР, у чаканы

Шаноўныя людзі!

«Наша Ніва» шукае распаўсюднікаў для продажу газеты на вуліцах і ў электрычках. Справа выгадная і надта патрэбная.

Продаж ажыццяўляецца на аснове дамоўкі.

Звяртацца праз тэл.:

(017) 284-73-29,
(029) 260-78-32,
(029) 618-54-84

вясны. З надыхом цягна іх, сапраўды, засялілі шпакі.

Пасля прыбыцця ідэя даць шпакоўні «на размалёўку» вядомым людзям. У росыніце ўдзельнічалі Лявон Вольскі, Аляксандар Мілікевіч, Святлані Алексіевіч — з дзясятак сльвінных на ўсю Беларусь асобаў. Іх творы можна набыць у Алеся Пушкіна. Выстава дойшла да 7 чэрвеня.

АТ

Скандал у міністэрстве абароны

Вайсковая праукратура учысала крыміналную справу ў дачыненні да двух палкоўнікаў Міністэрства. Іх падзарапоць у атрыманні хабараў у 2004—2005 гг. за реалізацыю на заніжаных цэнтрах вайсковай тэхнікі.

Купалаўскі ў Фінлянды

Гастролі тэатру імя Янкі Купалы ў Фінляндыі пройдуть у 4—5 чэрвеня на сцэне Александрыйскага тэатру ў Хельсінкі. Купалаўцы пакажуць пластичны спектакль «С.В.» і п'есу Аляксея Дудараў «Вечар». Пераклад на фінскую мову будзе перадавацца рухомым радком над сцэнай. Гэта першыя гастролі Купалаўскага ў Фінляндый.

Зыміцер Панкавец; паводле радыё «Свабода», «Мінск-навіны», БЕЛТА

Асобы траўня

Выбар чытачоў сайту nn.by: асуджаныя на «Працэсе 14-ци».

Мікалай Пінігін

У тэатры імя Янкі Купалы 25—26 траўня адбылася прэм'ера спектаклю рэжысёра Мікалая Пінігіна «Лінская шляхта» паводле фарсу-вадэвілю Вінцэнта Дуніна-Марцінкевіча. Клісычнага п'еса ў пастаноўцы генійльнага рэжысёра атрымала новае гучаньне і актуальнасць. Як заўсёды на ягоных пастаноўках, зала была заполнена цалкам, а знайсць лішні квіток за некалькі дзён да прэм'еры было нерэальнана. Так было і з «Тутэйшымі» Янкі Купалы, «Дылпій» таго ж Дуніна-Марцінкевіча, «Сымонам-музыкам» Якуба Коласа. Пінігін абсалютна не хавае ідэі спектаклю. Як піша ўзтраназнайдца Вячаслаў Ракіцкі: «Ён падае яе наўпраст — у мізансцэнах, жэстах, касцюмах, рэвізывае. Вось толькі адзін прыклад такай вобразнасці. Кручкоў штампует свае пастановы велічнайнай пічаткай у выглядзе пазалочанага дзвіюхгаловага арла, а Пісульскін прыборам у выглядзе зноў жа пазалочанай гільзіны абразае панеркі прысадумі шляхце, нібы яе галовы...». Пінігін кажа нам, што шляхта згубіла вялікую

дзяржаву і не заўважыла гэтага. Праз сваю фанабэртыстасць, лісьлівасць і прыстасавальніцтва. Многія гледачы прэм'еры ўгадвалі сирод гэтых пэрсанажаў і сцэну сёньняшнія рэаліі.

Фігуранты «Працэсу 14-ци»

Унікальная крыміналная справа скончылася пры канцы месяца. Ніколі яшчэ ў незалежнай Беларусі адначасова не судзілі такіх колькасці актыўністаў апазыцыі. Паралелі можна шукать толькі ў Захоўні Беларусі 1920-ых у справах Беларускай сялянска-рабочай грамады.

27 траўня суддзя Валеры Есьман асудзіў на два гады амбажаваныя волі без накіравання на установы адкрытага тыпу Паўла Вінаградава і Міхаіла Субача, а Максіма Даушку — на паўтара. Месяц раней суддзя Алены Ільіна вынесла аўбінаваўчыя прысуды Андрэю Кіму (1,5 год калені), Алею Чарнышову, Міхаілу Пашкевічу, Алесю Стальцову, Міхаілу Крываву, Тація Цішкевіч, Аляксандру Бондару і Арцёму Дубскім (усім — па два гады «хіміі» без накіравання). Антону Койпішу і Уладзімеру Сяргесеву (абодвум — па 3,5 мільёны рублёў штрафу). Такім чынам, улада адрагавала на актыўныя вулічныя пратэсты

прадпрымальнікаў у студзені. Моладь знайшла свой адэкватны і негвалтоўны адказ на такі перасъед, ператварыўшы працэс у сапраўдны карнавал з жарсьцю і іроніяй, неаднаразова выводзячы з раўнавагі суддзяў. І хоць юнакі ня трапілі за краты, але цяпер вымушаны амбажоўваць сваю дзеянасць.

Віктар Шэйман

Вэнэсуэльскі прэзыдэнт Уга Чавэс спрабаваў узброіць калумбійскіх пайстніцу з дзяланнемі Беларусі, зяяўляючы замежнікам СМІ. Гэтыя меркаванія заснаваныя на дакументах, знойдзеных у кампютары забітага лідара FARC. Гішпанская El País сцвярджае, найлепшым сябрам калумбійскіх партызанаў можа аказаць дзяржаваў сакратар Рады Бясьпекі Віктар Шэйман. Менавіта ён быў адным з тых, хто прыбываў падпісаны лягасці кантракты на паставку зброі ў Вэнэсуэлу на 720 млн ўёра. Узвінка небяспека таго, што Вэнэсуэла, а заадно зь іншай Беларусью, звінаваціць у падтрымцы міжнароднага тэрарызму.

Барак Абама

ЗША блізкія да той хвіліны, калі краіну можа ўзначаліць першы чарнаскуры прэзыдэнт.

Хаці Хілары Клінттан яшчэ ня стаціла надзеі стаць адзінам кандыдатам ад Дэмакратычнай партыі, але Барак Абама паводзіц сібес так, нібыта ягоным супернікам з'яўляецца толькі Маккейн. Як піша Financial Times, папулярнасць Абамы сярод незалежных выбараўцаў, чарнаскурых і моладзі няспынна расце. Таксама ўпершыню ад пачатку перадвыборнай гонкі Барак Абама апірэдзіў Клінттан па колькасці супэрдэлегатуў зведу. Хаці яшчэ калі двухсот супэрдэлегатаў ня вызначыліся з выбарам. (Супердэлегаты — гэта ўплывовыя кангрэсмены, сэнатары, партыйныя лідэры, якія трапляюць на звезд аўтаматычна, а не выбіраюцца, і складаюць каля 20% ад агульнай колькасці дэлегатаў).

46-гадовы харызматычны Абама з'яўляецца для многіх увасабленнем «камэрыканскай мары». Народжаны ў беднай сям'і, ён выбіўся ў людзі, скончыў адзін з самых прэстыжных універсітэтаў, і пачаў кар'еру не з зарыблівай грошай, як большасць ягоных аднагодкаў, а з сацыяльнай работы ў Чыкага. Эмакійным стылем выступаў ён выклікае сымпаты ўсё большай і большай колькасці выбараўцаў.

Зміцер Панкавец

АПЫТАНЬНЕ НА NN.BY

Хто, па вашаму, можа лічыцца чалавекам траўня?

Барак Абама	47 (19.1%)
Руслан Аляхно	10 (4.1%)
Віталь Булыга	33 (13.4%)
Мікалай Пінігін	39 (15.9%)
фігуранты «Справы 14-ци»	105 (42.7%)
Віктар Шэйман	12 (4.9%)

Усёго прагаласавала: 246

бадай, можа здацца, што гэты варыянт, то бок амежаваныне волі без накіравання ў папраўчую установу, — яна надта сур'ёзнае, хутчэй, сымбалічнае пакаранье. Нейкай несапраўданай, аблесчанай «хіміі». Усё ж я лес сексы ў чорта на рагах, як Севярыну было! Міх тым, калі прачытаць артыкул 48-1 Крымінальна-выкананчага кодэску, вы валаць варушашца. Чалавек апынаеца цалкам пад каўпаком. Службоўцы з органаў маюць права ў любы час сутак уваходзіць у ягонае жытло, правяраць на алькаголь, ужываць электронныя сродкі кантролю за месцазнаходжаннем. Пры гэтым сам асуджаны абавязаны «ў вольне ад працы (навучання) час пастаняна знаходзіцца ў сваім жытле ці на прыдомавай тэрыторыі, не адыходзячы ад жытла далей, чым на адлегласць, вызначаную крымінальна-выкананчай

«Хатня хімія» пачынае прэтэндаваць на гэтакае рэпрэсіўнае ноў-хаў.

інспектыяй, а з дзесятніцаці да шасці гадзінай — толькі ў сваім жытле». Ну і гэта далей. Прачытаеце ўесь артыкул 48-1 — мала не падасца. Пранейкую палітычную дзеянасць пад тым дамоклавым мячом і гаворкі

ніяма. Але звыш таго, могуць спаймаць на любой побытавай дробізі штальту «самаволкі» да сябровікі ці куфля піва — усе ж жывыя люди!

Улада дасягае сваёй мэты звыклым мэтадам кропкавых рэпрэсій, тактыкай дробнага фону. З аднаго боку — чарговыя паказальныя ўрок для палітычна актыўнай публікі. Мала хто з праціўнікаў рэжыму захоча апініцца ў скуры «хатнага хіміка». З іншага боку, апалітычныя паспалітыя людзі увогуле ня ведае пра такія працэсы, а Захад ня так пераймаеца, як пры кіданні «палітычных» за краты. Ну а на тле якой-небудзь М'яны Беларусь выглядае ці не санаторыем для тых, хто спрабуе бунтаваць супраць улады. Міх тым становішча «хатнага хіміка» мала чым саладзейшае за тое, у якім апынаеца «клясычны» палітвазень. Ціхае пекла.

Беларускія рарытэты на аўкцыёне ў Варшаве

Працяг са старонкі I.

Стары Замак, мост цераз Нёман і ўсе цэрквы — манументальная панарама Горадні паўстас на гэтым медзярыце 1568 году. Гравюра Цюндана памерам 36 на 102 сантымэтры паказае горад у часе прыгатавання ў Люблінскай унії. На першым пляне маршалак Баловіч вітае пасольства цара Івана Жахлівага. Удалечыны адкрытае панарама места. Яе змялаваў у ліпені 1568 году відавочца Яна Адзльгаўзэр. А Матвіяс Цюнт (1498—1572), знакаміты нюрнбэрскі медзярытнік, перанёс на форму гравюры. Гэта сапраўдны рарытэт: видомы ўсяго некалькі захаваных артыгіналаў гэтай працы. Ніводзін з іх не знаходзіцца ў Беларусі.

Адна з іх, з прыватнай калекцыі, высцяблена на антыкварны аўкцыён у Варшаве. Ён адбудзеца 7 чэрвеня.

Пачатковая ціна «Vera designatio urbis in Littavia Grodnae» — таг гучыць поўную сяню гравюры — складае 40 тысячай злотых (18,5 тыс. доляраў).

У Літве і ва Украіне ўжо зьявіліся багатыя людзі, што мэтаскіраваны зъбаюць старажытнасці. У Кіеве адну з найбагацейшых калекцый назапасіў дільтярдэр Пінчук. Цэны старых мапаў, дакументаў, артфактуў сягаюць даволі высокіх лічбаў. Балаже, гэтыя здабыткі звязаныя з Украінай.

У Беларусі, спляжанай і разрабаванай саветамі і нацыстамі, старажытнасць захавалася няшмат. У той жа час у антыкварных крамах Варшавы і, асабліва, Krakava часам можна знайсці першавы-

даныне Дуніна-Марцінкевіча за сымбалічную ціну або гравюру Орды за вельмі прымальнія гроши — парадку сотні доляраў. Бедныя калекцёры беларускіх музэяў маліт папаўніцца. Маглі бы... Але людзішэнскай ведомствы, з пасольствамі ўключно, не выяўляюць ніякое вугодзе да беларускай старасвежыны.

Цікава, што паводле правілаў аўкцыёнаў у Польшчы, буйныя дзяржаўныя музеі і Нацыянальная бібліятэка маюць прывілеівана права выкупу лотаў за пачатковую ціну. Толькі калі яны не выказваюць ахвоты, прадметы выстаўляюцца на тorg.

Польскі калекцыянэр К., які зъбае беларускую старажытнасць, ня мае сродкаў, каб выкупіць гравюру Горадні. Увогуле ён цешыцца з таго, што ў Беларусі дагэтуль няма тых нуварышаў, якія з часам

нагоніць цэны на старажытнасці ВКЛ. Аднак у гэтым выпадку нават ён шкадуе: хоць бы знайшоўся нехта, каб найдайнейшыя выйва Горадні трапілі ў беларускія рукі.

Сядзір іншых лотаў аўкцыёну асаўлівай увагі заслугоўвае так званая «Радзівілаўская» мапа ВКЛ 1632 году (пачатковая ціна — 6000 злотых) а аўтографы каралёў Рэчы Паспалітай.

Аўкцыён адбудзеца а 10.30 у Віцебскіх інстытуціях культуры па адрасе вул. Маршалкоўская 80. Аглядцы прадметы можна ад 8.00. Аб правілах аўкцыёнаў можна прачытаць на сایце www.lamus.pl. Гандляваць прадметы можна таксама шляхам замовуў праз факс ці электронную пошту з пазначэннем гранічнай ціны.

Мікола Бугай

Нашы птэразаўры яшчэ вылупяцца

Кнігу «Цмокі лятуць на нераст» варта было выдаць ужо дзеля аднаго эсэ «Мужчыны, якіх мы выбіраем».

Гэты кароткі твор прысывсаны тэмамі беларускіх мужчын-ніядучынай: «Ніядучнік™ — універсальная карма любога мужчыны, на якім стаць акыць Belarus». «Мне ўсё жыццё пягне да ніядучнай, — піша Мартысевіч. — Фрайдисцкая лётка беларусак усіх пакаленій магла бы быць працісаная на тутэйшых вялиніцках наступным чынам: «Мне цябе шкада, таму я цябе катка».

«Апошнія 200 гадоў паказалі: Беларусь — немагчымае месяці, — піша Мартысевіч, і дадае: — І тым больш захапіцца героя, якія, нягледзячы на што, вераць і паўстаюць... какія прайграць, і паміраюць прайграўшы». У гэтым ёсьць нешта самурайскае, нешта глыбока ёксыстыэнцыйнае ў разуменіи, уласцівым самым выбитным нашым аўтарам.

Спадарыня Мартысевічу прыводзіць кароткую гісторыю «беларускага лічэрства» — ад персанажу Паўлюка Багрыма і Францішка Багушэвіча да Каўстуя Каліноўскага і аж да вядомых дзен.

Аўтарка звязвіта ўвагу на то, што ўсё гэта гісторыя ніядачай выкладаецца ў школах. Хлоічыкі «вычытваюць» сваю

параўзу ў школьніх хрэстаматаў і прымакаюць як дадзеное». Паводле Марыі Мартысевіч, «яны ўсмоктваюць гэта са сваімі першымі партвійнамі на задворках школы: беларус — ніядучнік™».

Але «ў гэтай творчай недаробленасці, у гэты нацыйны

**Мартысевіч
Марыя.
Цмокі лятуць
на нераст.—
Менск:
Логвінаў, 2008.**

варальнай занядбанасці формы й зместу тоцца нейкай са-
рамяжлівай сексуальнасцю»,
— лічыць яна.

Мартысевіч разглядае тему ніядучнай з пазыцыяў гендерных, і як часам заносіць у «сцёб», і вось яна ўжо разглядае як «гендернае» цалкам са-
цыяльнае, але клясавое слова «музыка» (г. з. селянін) на вер-
шы «Бо я музык, дуны му-
зык» Янкі Купалы. Праўда, сцэб сканчаецца хутка, і яна ўжо ўсур’ёз разглядае як ніядучнайку грубых сучасных зма-
гароў-мужчын. Тым часам, яна захапляецца дзесячамі-жан-
чынамі кітапту Інні Кулей.

Не, гэта не дзяўчына развагі накіштала «усе музыкі — казлы» і не эпатаж. Пад тэкстам стацьі пісціна дата — 25 сакавіка 2006 году, і адчуваецца, што аўтарка была там. Чытаючы «Мужчыны, якіх мы выбіраем»
— часам узънікае мімалётнае ўражанне, што гэты говорыць, напрыклад, Сяргей Дубавец —
толькі жаночымі вуснамі.

У першай кнізе Мартысевічу шмат Фройда і адвачасова шмат Бога — чыт існаванніе аўтарка, відавочна, признае, але не ва ўсім з імі гляджаеца. Шмат любові да беларускай прыроды, беларускай гісторыі — Браніслава Тарашкевіча, на-
прыклад, і беларускай сым-
болікі, уласна, мякката знаку. Ну а Barbara Radziwiłl’s

Livejournal увойдзе ў скарбонку беларускай пэззі XXI ста-
годзьдзя:

...І аўтабан, зіхоті ад імкі,
забывае дзясяткам вострых
брэмак.
— Прабачце, як даехаць да мяжы?
— Зъезд на Галіфу. Гродзенск
напрамак.
— Dzień dobry,
rajska straż graniczna.
Proszę państwa o przygotowanie
paszportów
i otworzenie ich na zdjēciach.
— Мамачка, а чаму
яны кажуць «Дзень добры»?
Зраз ка јёмена і нач.
— А ў іх, дачушка, зъёзды,
бы ўдзень, светла.

Так заканчваецца гэты фан-
тасмагарычны твор, у якім сучасныя ўяўленьні пераплеще-
ныя з мінуўшчынай, —
дзэйнікі датаваны 1542—1551
гадамі.

«Цмокі лятуць на нераст» — книга жаночыя, але не «літара-
тура для жанчын». Творы мяжу-
юць з папулярнай літаратурай, але гэта зусім не «папка». Гэта книга для тых, хто мae адука-
цыйныя багаж, книга глыбока па-
літычная. Нелькі зъезьды з сабою
крайні, якія і зэры, гаво-
рыць аўтарка ў вершы, адчай-
менным з імем кнігі, як нельга
правезыць ў багажкі імкока, але з
правезенымі кантрабандай як ў
свой час вылупяцца новыя
імкі, палітуць на нераст, і
«будзь пільны, трymай паходні,
каля прыязміца твой».

Антон Тарас

IN MEMORIAM

Валянцін
Рабцэвіч

На стала аднаго з самых строгіх выкладчыкай гістфаку і патрыярхам нумізматыкі.

У Менску пам'яр доктар гістарычных наукаў, спцыяліст па нумізматыцы Валянцін Рабцэвіч.

На аснове ўласнай калекцыі манэт стварыў нумізматычны кабінет БДУ. Яго кніга «Про шта расказаеца ма-
нэты» вытрымала некалькі перавы-
данняў. Дзякуючы намаганням Раб-
цэвіча на радзіме застасіў юнікальны скарб і Поясніц Вітаўта, які дзялікі за бесцэнь зъяўляліся прадаць у Расею.

Міхail
Герзык

З чэрвеня, у дзень смерці, вый-
шаў з друку яго апошні
«Лагонія за міражом», прысьвечаны
самым белым прыблізім проблемам сучасна-
сці. Ен напісаў раманы «...Аддаш
назаўжды», «Задабыцце надзеі»,
аповесі «Сонечная кола», «Вечер
іра» падзінных. Пісаў па-беларус-
кай і па-расейску.

Міхail (Майя) Герзык нарадзі-
ўся ў 1932 у Бабруйску ў сям'і рабо-
чага. Скончыў падшукоўчы (1953),
аддзяленне журналістыкі філфаку
БДУ (1958). Працаўш у піянірскай
газэце «Зорка», быў рэдактарам на-
радзім. З 1964 — рэдактар выда-
вешца «Беларусь», з 1972 — стар-
шы рэдактар выдаўца «Мастацкая
літаратура».

№4'2008. Эўрапейскі нумар:

Пётра Рудкоўскага, Віталь Сіліцкі, Але́сь Пашкевіч, Эндрю Ўілсан, Любко Дэрэш

Новы нумар часопісу ARCHE

Падпісацца на ARCHE можна ў любым паштовым аддзяленні. Падпісны індэкс 00345

У Наваградку пабудуюць лядовы палац

У наступным годзе стапіца ВКЛ адзначыць сваё 965-цігодзьдзе.

Цягам наступных двух гадоў на Гарадзеншчыне збудуюць б лядовых палаца.

Адзін з іх, на 800 месцаў, мес быць збудаваны ў Наваградку ў мікрараёне Паўднёвы Захад.

Наступны год адзначыцца для былой сталіцы ВКЛ якіг эдной падзеі — Наваградак адсвятківе сваё 965-годзьдзе. Дзеля гэтага ўлады гораду вырашылі перанесьці на год традыцыйны фестываль сярэднявечнай культуры «Наваградзкі замак». Нагадаем, што ад 2000-га году фест адліціца раз на два гады.

Сямён Печанко

Беларускія съедчыя дапытаті Беразоўская

Аб гэтым паведаміў расейскі газыц «Коммерсанкт» сам расейскі алігарх. Яго дапытаті па справе амэрыканскага адваката Эманула Эльцэра. Барыс Беразоўскі паведаміў, што сустракаўся з апраптрун-съедчай брыгадай з Беларусі. «Яны прасілі даць паказанні адносна Эльцэра, на што менавіта ён і Джозэф Кей прэтэндуе», — паведаміў Беразоўскі. Эмануіл Эльцэр, адвакат Джозэфа Кей, сваяк бізнесука Бадры Патаркавічы, з 12 сакавіка заходзіцца ў СІЗА КДБ Беларусі. З чэрвеня яго ў чарговы раз адмовіліся выпушціць, прызначыўшы стан здароўя здавальняючым.

Смаленская пастка для беларускіх аўтамабілістаў

Каб ліквідаць чэргі на пратускных пунктах на мяжы з Беларусью, расейскія Мінны камітэт дазволіў уїжджаць на аўтамабілі, не афармляючы пасведчанні ўвозу транспартнага сродку. Але палёгка дзеянічае толькі на пратускных пунктах Смаленскай вобласці. У іншых рэгіёнах Расеі бяз гэтай паперкі з аўтамабілістамі звязаюць штраф ад паловы да падвойнага кошту машыны. Летась у гэту пастку трапілі каля 200 грамадзян Беларусі, хто паехаў у Расею праз Смаленшчыну, а вяртаўся праз Вялікія Луки ці Себеж.

СЪІСЛА

Пры «Белсаце» створаць грамадzkую раду

Дэлегацыя Аб'яднаных дэмакратычных сілаў супстrelася ў Варшаве з краінніцтвам спадарожнікавага тэлеканалу «Белсат». Па выніках сустрычи краінніцтва «Белсату» падтрымала ініцыятыву Нацыянальнага Камітэту АДС наконт стварэння тэлеканала Грамадзкай рады. У раду павінны ўйсці аўтарытэтныя грамадзкія дзеячы.

Святлане Алексіевіч — 60

Апошні 10 гадоў пісьменніца жыве і працуе за мяжой: спачатку ў Італіі, пасля ў Францыі, цяпер — у Швейцарыі. Але на радзіме бывае часта і дае многа інтэрвю. Рэдакцыя «НН» дала чаша да віншавання.

Правакацыя супраць Аўтуховіча

Палітвязня Мікалая Аўтуховіча абвінавацілі ў дробным хуліганстве — вулічнай бойцы. Аўтуховіч ад азіямлення з пратаколам адмовіўся, пазначыўшы, што ён складзены незаконна. На ягону думку, заходы міліціянтаў носіць правакацыйны характар і скіраваны на тое, каб на дашь яму магчымасці ўмоўна-датэрміновага вызвалення: «Ні ў якай бойней ўдзелу я на браў». У студзені Аўтуховіч быў вызвалены з турмы і адбывае тэрмін хіміі.

Беларусь перад Флемінгам прадсталава ўсёй красе

Канадзкі хакейны спецыяліст Уэйн

Флемінг 30 траўня прыбыў у Менск для перамовы аб працы ў хакейным «Дынама». Сярод іншага ён доўга фатографаваў стаўлічны прадуктовы крамы — на даручнікі жонкі, з якой ён плянуетэ жыць у Менску ў выпадку падпісання контракту. «Убачыўшы яго за гэтым заняткам, падышла міліція і пасцівалася, што мы тут робім. Калі ім растлумачылі, усе пытанні адпали», — зазначыў на прэс-канферэнцыі Уладзімір Ганчароў, гендэрэктар «Дынама». Падчас візіту У.Флемінг правеў перамовы з Уладзімерам Навумавым і выступіў у якасці тэрэзра зборнай зорак сవету, якая згуляе з камандай А.Лукашэнкі. **МБ; charter97.org, belradio.fm, racyu.com, uspb.org**

Зъяры «Кнігарню «Наша Ніва»

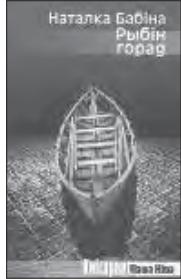
БАБІЛОНСКАЯ БІБЛІЯ
Замежная літаратура ў перакладах «Нашай Нівы».

Алесь Кудрыцкі. Суд на Каляды. Зборнік публіцыстыкі.

Наталка Бабіна. Крыбі не павідна быць відана

Наталка Бабіна. Рыбін горад. Раман

Паветраны шар:
беларускае мужчынскае алавяданьне

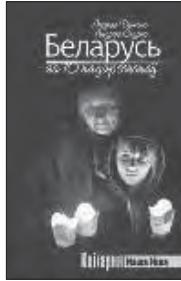

Жаночыны выходзяць з-пад кантроля:
Беларуское жаноче алавяданье

Шукаіце ў кнігарнях і ў незалежных распаўсюдніках

БЕЛАРУСЬ НА РОСТАНЯХ:
Нататкі дыпламата і палітыка

Беларусь за 10 падарожжа:
Кніга падарожных эсэ.

Павал Севярыйнэц.
Лісты з лесу.

МАЛЯ ПАДАРОЖНАЯ КНІЖКА
з Горадзенскім Сонцем

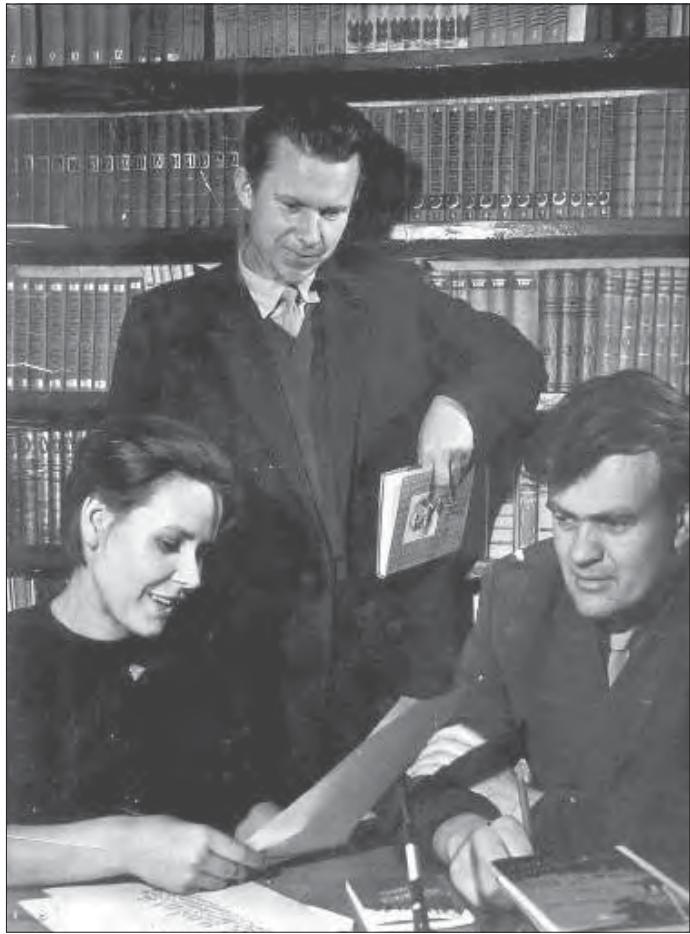
ВАЛЯНЦІН ТАРАС.
На высьпе ўспамінаў

Сямён Печанко.
У беларускім войску:

Сэрыя заснаваная ў гонар 100-годзьдзя «Нашай Нівы»

літаратура

Васіль Быкаў і Аляксей Карпук у гасцінцых у Дануты Бічэль. 1964 г.

казваць, што жыцьцё настолькі цікавае, што кожная яго праца можа стаць фактам літаратуры.

Карпук спрабаваў сваёй літаратурнае пачасціць ў розных жанрах і тэмах. Бо ўсё цячэ, усё змяняецца. Карпук імкнуўся ўзьбірацца на свой пік, аднак яму было цяжкай, але ён быў сымлем і ўпартым, таму ўсё час спрабаваў пераскочыць самога сябе — дарэчы, гэта яго любімы выраз. Карпук хацеў знайсці сваю прэзектыву, станцаваць свой танец, хацеў, і меў на гэту права, быча розным, вострым і ліральным, разумным і крыху дзвіваком. Быў арыгінальным, лагодным, дзёрзкім і калочым адначасна.

Пісьменніку нельга быць спакойным, апанаваным, абыкавым, сонным, нэутральным — бо гэтых недахопы нірвай-абавізкова прапрынца на паверхні творчасці. Місіі творцы — нагадваць съвету, што ён недасканалаць, што людзі жывуть дрэнна, неўладавана, не дасягнулі таго, што ім патрэбна, чаго яны заслугіўваюць, «чаго вартыя». Чалавечай прыродзе неабходна імкніцца да немагчымага, хоць бы ўсё спробы былі ніждальны. Нашы героі ўсё час памяталі пра тое, што жывуть у несвабодным съверце, які не натуральны для нармалевага жыцьця. І памяталі пра тое, што ў състэме надта шмат спосабаў, ахвочных расправіца з іх талентам — абвода ўсё час быў пад жорсткім наглядам і преснігам, у вечным неспакоі і змаганні за сваё простае права жыць і пісаць.

У Быкава дынамізм узмажняўся жахам съмерці, што заўсёды сталая за пличымі ягоных герояў, якія заўсёды трапілі ў безвыходную ситуацыю. Страх скоўваў чытачоў Быкава. Карпук шкадаваў сваіх чытачоў, ён надта любіў людзей, асабліва тых, каго ён ведаў, тых, якія былі ў той самай ягонай аўры. У Карпuka было шмат чытачоў-прыхільнікаў у блізкай зоне яго жыцьця і сярод простага люду, яго асабліва любілі чытакі, настаўніцы, студэнты... У

Хлопцы паслья вайны працягвалі пісаць пра вайну, фіктыўна ваяваць далей... Гэта літаратурная вайна сталася сэнсам іх жыцьця, у яе бязылітасна ўцігваюцца жонкі і дзеци, якія прымаюць гэта як наканаваныне. Іх жыцьцё цалкам ужо ім не належыць, належыць развязанай іх бацькамі вайне ў вайне...

блытаў і сам жа потым крываўся, што гэта ты сама ўсё пераблытала.

У Быкава было шмат сіброві і аднадумцаў. І ён і Карпук былі «блуднымі» сынамі ў афіцыйнай БССР, але іх прымалі як роўных у магутнай сям'і літаратаў Савоюзу. Яны місцічна былі на перадавай і сапраўды былі наперадзе грамадзкай думкі, былі найлепшымі з найлепшых. Быкаў не дзяляўся сваімі сібрамі з імі — ні тымі, якіх меў у Горадні, ні тымі, якія да яго прыяжджаю. Мы ж заставаліся на ўзроўні фальклёру правінці, да нас мала хто прыяжджаў. Затое Быкаў удзымалі на вышыню статус нашага гораду як літаратурнага цэнтра.

Карпук дзяліўся і сібрамі. Калі да яго нехта цікаўся прыяжджаў, ён збіраў гарадзенскіх аўтараў паразмаўляць пра літаратуру і падзеі ў съверце. Міне Карпук запрашалі ў чарговы раз старшынё Гарадзенскага аддзялення Савоюза пісьменнікаў і на выбары прыехаў Янка Брыль, вячэралі ў «Беласток», які тады быў там, дзе ціпэр гандлёў быў «Неман». Запомніла я той вечар па адной фразе. Быкаў спітаў у Брыли, які варнуўся з Індіі, ці такі ж індыйскі дзягучаты ў жыцьці, як у фільмах. А Брыль сказаў: «Ведаеш, я сядзіш іх не адчуваў сябе мужчынам».

Быкаў запрашалі на рэстаран, калі прыяжджаў Андрэй Макаёнак. Андрэй прыехаў пасля сэсіі Асамблеі ААН, апавядалі розныя дзіўосы пра Амэрыку. Калі быўші з чарговы раз старшынё Гарадзенскага аддзялення Савоюза пісьменнікаў і на выбары прыехаў Янка Брыль, вячэралі ў «Беласток», які тады быў там, дзе ціпэр гандлёў быў «Неман». Запомніла я той вечар па адной фразе. Быкаў спітаў у Брыли, які варнуўся з Індіі, ці такі ж індыйскі дзягучаты ў жыцьці, як у фільмах. А Брыль сказаў: «Ведаеш, я сядзіш іх не адчуваў сябе мужчынам».

Быкаў апавядáў, як аднойчы ў гэтага ў Менску ён цэлы вечар частаваў пісьменніцкіх жонак гарбатай, апавядáў ім розныя гісторы, бо яны хацелі ўбачыць Аляксея Карпuka, але Карпук прыйшоў у гэтага толькі тады, калі жанчыны пайшли дараду. Карпук сказаў: «Нічога, што я не задаволіў іх цікаласцю. Няхай падумаюць і звернущы сваю ўвагу на сваіх мужыкіх долях быць шануюць». Калі мы стамяліся ў дарозе, у нас быў цікавы тэм — апавядáць вясёлыя гісторы ў ці проста абгаворвáць пісьменніцкіх жонак...

Да мяне мае сібры стаўліся з павагай як да калегі па пары. Аберагалі мяне ад легкадумных паводзін. Калі я пасхала на першыя сваі звёзды пісьменніцкай, за мной у гатэль цягнуўся цілі шлейф цікайных кавалераў, сініх, сталічных, дзяячут яны ведалі, а я ж з правінціі прыхексала... У дзіўвых ліфта звяяўся Васіль Быкаў, загардзіў ім дарожы і зачыніў ліфт. І я пайшла ў нумар адпачываць ад эмоцый. Сам Васіль натхніў мяне тым, што размаўляўся са мной, як роўні з роўнай, пра ўсё. Аляксей Карпук як меў час пра ўсё спакойна размаўляць, але ён цікавіўся заўсёды станам маёй пастычы.

най душы і нават майм побытам. Гэта Карпук арганізаваў публікацыю маіх вершаў у часопісе «Дружба народоў» у перакладах Сяргея Гарадзенскага тады, калі я вучылася на другім курсе інстытуту.

Я амаль як ўздељнічала ў Днях, Тыднях літаратуры, якія арганізоўвалі ўлады. Я працавала ў школе, а замяняць настаўніцкі ўрокі — гэта заўсёды клопат: трэба мяняць амаль уесь расклад. А раз мой муж Эрык надта не любіў, каб я сэздзіла на таякі дні-тыдні, то ў мяне была прырына адмайлощы.

Памятаю, як мы ехалі некуды на супстрэчы, Карпук і Быкаў зайшлі па мяне, а Эрык у гэты час фарбаваў падлогу. О, як яны гэты факт асцялі! Сказаў так: «Калі нашы жонкі пачынаюць рамонт, то мы ўцікнем куды-небудзь далёка, каб гэлага вэрхалу на бачыць і жонкам не перашкаджы...»

Рантам я падумала: вось што было б, калі б саветы прайгралі вайну не ў маральным, а ў літаратурным значэнні? Пра што пісалі Карпук і Быкаў? Як выглядзілі б іх героі? Ся мною было б усё лепей, чым ёсьць. Я жыла б у вёсцы і мела б прыгожых дзетак — рыхлых у рабашыні. А да дзетак — сабачку, бусылік і шпачка... Магчыма, і сябры мае мелі б тое самае...

Хлопцы паслья вайны працягвалі пісаць пра вайну, фіктыўна ваяваць далей... Гэта літаратурная вайна сталася сэнсам іх жыцьця, у яе бязылітасна ўцігваюцца жонкі і дзеци, якія прымаюць гэта як наканаваныне. Іх жыцьцё цалкам ужо ім не належыць, належыць развязанай іх бацькамі вайне ў вайне... Нарэшце пісьменнікі адыхаюць жыцьці, працягваюць іх вайну, адказаваюць на пітаныні журналаў, прыводзяць у парадак іх архівы, іх спадчыну. Паслья працягваюць будучы дзеш, унукі. Пісьменніцкая праца вымагае шмат спакою на пісаньне, а гэта ўносіць элемент драматызму ў адносіны людзей. Таму найлепшай, каб пісьменнікі як месяц і ў ніякіх абавязку. Паміраюць, каб не спраўліць клопату — што рабіць з гэтымі памерамі?! «Аўганец» Ваня Сяргейчык спаліў перад съмерцю на лесічкі ўсёсвой свой наўбат.

Я пішу пра маіх настаўнікаў эсэ, адно з апошніх для гэтай майі книгі. На дніх пачала і праз пару дзён скончы.

Але прайда такая, што начала я пісаць тады, калі прыехала ў Горадні. Яны пра мяне ў кнігах на ўзгадвалі. Але іх вольгт, іх перажыванні былі сувітлом на тунэлі маіх думак, яны быў ўсасабленнем вобразу ў маіх думак, іх жыцьці быў крыйнай маіх вершаў ва ўзаемазвязанай систэме з думкамі і дзеяннямі.

Карпук паміраў пакутна і мужчына, спакойна завіршыў справы свайго жыцьця. Зъмяніўся, стаў ціхім, уважлівым, добрым. Тэлефанаваў мне і аддаваў у музей стосікі лістоў з вайны, цыдулачки ад студэнтак, пітаныні з літаратурных супстрэч, ён ўсё гэта захаваў. Гэтымі перадачамі ён даваў зразумець, што захаваў да мяне шмат добрага пачуцця...

Быкаў патлефанаваў мене з Эўропы, не сказаў, з якога гораду. Павіншаваў з днём нараджэння. Я вельмі ўсціццаўся яго тэлефанаваннем. Гэта было з сінёжня 2003 г., за пайгоду да яго съмерці.

Была ў мяне вялікая прыгода ў майм жыцьці — гэтымі два магутныя такія розныя, чалавекі. Я іх любіў ўсім сэрцам, дзяліліся гэтым любіць зусім съветам. І вельмі шмат яе заставалася мене.

Спадарыня Іна пакахала Алёшу, калі на пляжы ўбачыла ягоную сьпіні: упадзіну замест рабрынаў з правага боку.

Ён быў надта сур'ёзным, напруженым і не хачеў апускацца да ўзроўню тых простых людзей, якія прыходзілі на сутэрэны, не прачытаўши ягоноўных кніг.

Карпук быў у вечных клопатах за ўсё чалавецтва і за кожнага чалавечку. Меў патрабу заступацца да пакрыўлжаных. Пакрыўлжанымі былі габрэі, татары, палякі і маладыя паэты. Ён хадзіў на прыёмы, лавіў вялікіх начальнікаў перад працай на калідорах, але паслушаў тваю быдзі ён на мяеў цярпіўшасці, сутнасць хапаў зьлёту,

Кніга прозы Дануты Бічэль «Хадзі на мой голас» выхадзіць у сэрвісе «Гарадзенская бібліятэка», заснаванай Рухам «За Свабоду».

«Гэта літаратурная вайна сталася сэнсам іх жыцьця, у яе бязылітасна ўцігваюцца жонкі і дзеци, якія прымаюць гэта як наканаваныне. Іх жыцьцё цалком ужо ім не належыць, належыць развязанай іх бацькамі вайне ў вайне... Нарэшце пісьменнікі адыхаюць жыцьці, працягваюць іх вайну, адказаваюць на пітаныні журналаў, прыводзяць у образу ўсасабленнем вобразу ў маіх думак, іх жыцьці быў крыйнай маіх вершаў, на веерашах не напішаши».

Аўтарка ўзгадвае Альдзіслава Чарніўскага, Васіля Быкаў, Аляксея Карпuka, Ларысу Геніюш, Зоську Верас, Анатоля Сыса, Янку Брыла, Уладзімера Караткевіча, Натальлю Арсеньеву...

Па ўсіх пытаньнях, звязаных з «Гарадзенскай бібліятэкай», звязваецца: zasvabodu.hrodna@gmail.com

Хадзі на мой голас (эсэ, успаміны) / Данута Бічэль — Уроцлаў: Wroclawska Drukarnia Naukowa PAN im. S. Kulczyckiego Sp. z o.o., 2008. — 328 с., іл. — (Гарадзенская бібліятэка; kn.2)

Апошняя надзея

Таму у сучаснай Беларусі і любяць хакей, дзе кожны гуляе пад сваім нумарам, дзе кожнага можна ў любую хвіліну замяніць, дзе ёсьць капітан, трэнэр з памочнікамі, начальнік каманды. І канечне — гулец нумар адзін. Піша Віталь Тарас.

У першую нядзельлю літа на сайдзе tut.by ў разыдзеле «топ-навіны» сыплілісь дэльце падзея. Адна з іх тычылася спорту ўкосна, другая — беласпартэне. Рэдактар, які выстаўляў гэтую навіну, напру́жана, не заўважыў гранічнага паддэктуту, які ўзынік у выніку іх спалучэння. Першая і галоўная навіна паводле негалоснай табліцы аўтаматах у РБ, тычылася адкрыціць ў Бабруйску новага лядовага палацу ў прысутнасці кіраўніка дзяржавы. Другая навіна — ямайскі багун усталіваў новы сусветны рэкорд.

Бяжы, Усэйн, бяжы

На спаборніцтвах Гран-пры Міжнароднай асацыяцыі лёгкаатлетычных федэраций (IAAF) у Нью-Ёрку Усэйн Болт зь Ямайкі прафесійнага мэтраў 100 мэтраў за 9,72 сэкунды і тым самым палепшыў на 0,02 с летаміна дасынченне свайго сучыніціка Асафы Паўэла.

Міжвольную ўсымешку выклікае той факт, што гэтым спартуцам, каб прадставіць свою краіну, не спаборбіліся ні лідовыя палацы з марацільнымі ўстаноўкамі, ні дарагая хакейная амуніцыя. А толькі мафія, трусы, ну, і, вядома, спартовы аутубук якіх-небудзь раскручанай фірмы, кітапты Nike. Хоць першы ў гісторыі двухразовы алімпійскі чэмпіён Аббоў Бікалі, як вядома, бегаў доўгія дыстанцыі басанож.

Зразумела, бегаць уздоўж мора пад пальмамі — гэта не тое самое, што бегчы па ўзбочыне, скажам, Магілёўская шашы з філкерамі на куртыцы, у аўтамабільным смуродзе. Аднак лёгкая атлетыка, хоць і называецца «каралевай спорту», насамрэч — дама вольная і дэмакратичная. У тым і палягае напульгарнасць бегу, што чэмпіенамі ў гэтай галіне могуць стаць і становіцца спартуцы самых розных краін і нацыянальнасцей. Сядр іх, напрыклад, этыён Бікалі і фін

Паава Нурмі, якому за заслугі перад нацыяй паставілі помнік у Хэльсинкі. Ці, напрыклад, ягоны сучаснік, алімпійскі чэмпіён 1948—1952 гг. чэх Эміль Затопэк. (Заслугі не дапамаглі яму пасыля савецкай інтрэвюні ў 1968 г., калі за падтрымку «Праскай вісны» камуністы знялі былога чэмпіёна з усіх заемных пасадаў). Што ж тычыцца Ямайкі, дык адна толькі назва гэтай віспы Аntyльскага архіпелагу ў Атлантыцы адгукaeцца ў сэрыі шыротах. Акрамя ямайскага рому, краіна з насленчвітвам крыху болын за 2 млн чалавек дала чалавечству музычны стыль рэгі; і дрэдзі — традыцыйную прычоску ямайскіх раствараФ. А іма клясыка рэгі Боба Марлі (таго самага Боба Марлі, пра якога ссылавае N.R.M. у сваім гіпе «Гры чарапах») выклікае, як правіла, на твары чалавека пічаўлівую ўсымешку.

Семдзесят два гады і трацина сэкунды

Вяртаючыся да тэмы лёгкой атлетыкі, траба сказаць, што рэкорды ў бегу на дыстанцыі сто мэтраў засыдэы прыпяягвалі да сябе вілкую ўзвыту і выскіпалі ўсеагульнае захапленне. Бо спартовыя дасынченні тут стаць на мяжы чалавечых магчымасцяў. І кожны новы рэкорд — гэта іскравая падзея.

Наілепшша дасынченне легендарнага Джэсі Оўэнса, які на алімпіядзе ў Берліне ў 1936 г. атрымаў золата на дыстанцыях 100 і 200 мэтраў (а яшчэ выиграваў скокі ў даўжыню!) на стомэтроўцы — 10,2 сэкунды.

Гармідар дэмакраты!

Мітынг «іншаплянэнцынаў», якія патрабуюць «адпушыцца Лёню ў імі». Арганізаваў касцюмавана шоу перадвыбарчы штаб Віталія Клічка.

першыя замеры рэйтынгаў кандыдатаў. І тут стала зразумела, што без тэрміновага абрањання адзінага кандыдата правым не перамагчы. Але і то, што яны гэтага на зробіць таксама, стала зразумела па тым чорным пірі, якія ўжывалі ў дачыненіі адзін да аднаго.

Увогуле кампанія на вуліцах гораду ішла спакойна. Агітатары з супрацьлеглай ідэалёгій хадзілі аднаго да аднаго ў намёт паразмаўляць, а часам і падмінілі ў выпадку якой патрэбы. Лаянка ішла толькі ў тэле-ды радыёетэрах. Складвалася ўражанне, што абсалютна большасць кіяўлінцаў фільтарава, хто пераможца на выбарах, галоўнае з гэтых выбараў атрымаць якую-небудзь карысыць.

Па нейкім часе ў адказ на гукавінамаштабную апаратуру Турчынава Камуністычнай партыі зрабіла свой крок. Пафарбаваны ў залёны колер мікраутубусы з чырвонымі сцягамі цэлы дзень гойсалі па горадзе, а з дынамікай з неслабым гукам вырываўся заклік галасаваць за камуністу. Пры гэтым яны таксама перамежоўвалі музыкой. І калі «Широка страна моя родная» пачуць было досьць чакана, то некалькі запар песьен на выкананні Цоя ад камуністу кіруху шакавалі. Цікава, што б сам Віктар на гэту сказаў?

Некалькі разоў аўтамуністай спінілася на супраць нашага наёмту ды давала гук напоўніцу, каб перакрыць наш. Мы адказвалі. Тады на вуліцах стаяў такі гармідар, што з вонкава вісьбуўліся жыхары гораду ды машоўкаліся на нас, якія запускалі нечым у каленкі. Па тэлеканале, які належыць мэру Чарнавецкаму, супраць наших установак распачалі спрападобную народную вайну. У выніку за тры тыдні да выбараў штаб Турчынава вырашыў згарнуць устаноўкі ды разыліўся зь людзьмі, пакінуўшы твары думаць, што ж рабіць далей.

Цяжка ўявіць сабе такое ў Менску. Кандыдатам у мэры быць няцяжка. Мець 18 гадоў, ня мець судзімасці і сабраць 300 подпісаў гараджан было дастатково. І пакуль прамоўтэры хадзілі побач ды раздавалі агітацыйную

Цяжка ўявіць сабе такое ў Менску. Кандыдатам у мэры быць няцяжка. Мець 18 гадоў, ня мець судзімасці і сабраць 300 подпісаў гараджан было дастатково.

Прадукцыю, я павінен быў усталёўваць ды падтрымліваць, дзеяздольнасць гэтай тэхнічнай канструкцыі. Як на то ліха, дзесяць з тыдзенем у Кіеве дзвіму юноши вецер, і экран 5 на 3 метры ператвараўся ў ветразь, які ўёсі час, ломячы дзюоралевыя зборныя канструкцыі, валіўся на зямлю. На працягу тыдня справу атрымалася несці наладзіць, нацягнуць з прылеглых будоўліў цаглінды бульшага замацаўшы працоўнае месца.

Плацілі прамоўтэрам па 13 грыўняў за гадзіну, куратору — 20. Курс на той момант быў 4,75 грыўні за доляр. Праца па 12 гадзін на дзень давала мене 240 грыўні.

Першыя дні працы выявіліся дужа складанымі. Штаб Турчынава вырашыў узраці гараджан нечым асаблівым. Звычайных агітацыйных наметаў з калянда-

кампанію, паводле падлікай экспертаў, кандыдаты патрацілі ў Кіеве каля мільярда грubbyя, ці каля 220 мільёнаў доляраў. Факт у тым, што грошы гэтыя асели ў горадзе. Таму кіеўцы так і любяць выбары, што падчас іх мясцовыя алагархі выдаюць народу кірху грошай...

Апошнія тры тыдні давялося папрацаваць на кандыдата ад Эўрапейскай партыі Міколу Кацерынчука. Цэны там былі кірху вышэйшыя, а абавязкаў значна менш. Кандыдат быў абсалютна непраходады, і яго нават называлі тэхнічным. Быццам яго высунуў ціперашин мэр з мэтай адабраць галасы ў дэмакрату. Адразу скажу, што набраў Кацерынчук усяго 3%, нягледзячы на найбольшыя выдаткі на агітацыю.

Давялося пабачыць і так званных фактыўных выбараў выбараў. Калі на мінімальных выбараў людзі ціперашигага мэра разносілі па кватэрах прадуктовыя наборы з грэчкі да алею, то цяпер шмат хто перад выбарами атрымоўваў у паштовую скрыню грошовы пераказ на 100—300 грыўняў, дзе ў графе «Ад каго» стаяла прозвішча аднаго з кандыдатаў. У прынцыпе, атрыманыя гэтых грошей ні да чаго не абавязвалі, таму кіеўцы съмелаўшы атрымоўвалі. А вось іншая схема была больш прадуманая. Прагаласаваўшы за падтребнага кандыдата, трэба было сфатаграфаваць свой блюзет у кабінцы для галасавання на фатакамэр у мабільніка і на выхадзе з участку вам давалі вясільны 100—300 грыўняў. Супраць гэтай схемы пракуратура нават пачала расысльдаванье.

Хто спыніць «дзэрыбан»

У апошні тыдзень выбараў досьць зьдзіўлі кандыдат ад пра-расейскай Партыі рэгіёнau, які за 100 тыс. ёура наладзіў на адной з цэнтральных плошчаў гораду бясплатныя канцэрты легендарных Scorpions. Але ж неяк недарэчна гучай з іх вуснаў знакаміты «Wind of Change» разам з агітацыйнай людзей, якія рагаць Украіне ісці ў напрамку Расеi... Зрэшты, у выніку ён атрымаў толькі 2% галасоў.

Адным словам, абсурду хапала. Місцовых газеты пісалі, што мітраполіт Лаўр пойдзе на выбараў ў гарадзкую мэрию па сэліце ад Партыі камуністу, але ў выніку ён пайшоў па сэліце ад той жа Партыі рэгіёнau. Абяцалі кандыдаты ўсе адно і тое же: ачысціць горад ад бруду (а яго тут сапраўды вельмі і вельмі шмат) і спыніць «дзэрыбан» кіеўскай змілі. Сама шматава, што шмат якія партыі мелі ў сэліцах людзей, якія гэтым «дзэрыбанам» непасрэдна займаюцца.

Усё гэта разам выклікала стому гараджан. Стары тэкнадэйті тут ужо ня дзейнічаюць, і на наступных выбараў будучым кандыдатам трэба нешта новае прыдумліць, каб вярнуць гораду шкавацца да палітыкі...

А перамогу на выніку таго, што аранжавыя так і ня здолелі памірэцца адзін з адным, ціперашикі мэр Леанід Чарнавецкі, які набраў 37% галасоў. А па 19% набралі Турчынаў і Клічко. Што і трэба было даказаць.

Украінскія выбары зъ сярэдзіны

Ня маючы сталай працы, я атрымай добрую магчымасць кірху падзарабіць ва Украіне. Піша Аляксей Шыдлоўскі з Кіева.

Адбылося гэта дзякуючы таму, што на 25 траўня былі прызначаныя пазачарговыя выбары мэра Кіева. Аранжавыя каліці ў чале з Юлія Цімашэнкай, незадаволеная адсутнасцю кантролью за працэсамі, што адбываюцца ў стаціях, ініцыявалі гэтыя выбары, а прэзыдэнт Юшчанка на іх пагадзіўся. Таму другую палову красавіка і ўесь траўень ва Украінскіх палітычных колах толькі і было размоваў, «ци здымуць Лёню-Космаса», гэта значыцца, ціперашикі мэра — апальтнчнага і экзістэнцычнага Леаніда Чарнавецкага. Ён атрымай такую мину什ку за прылюднае «лунаныне ў блоках» падчас выступаў ды ўвогуле на людзях.

Істэблішмент супраць Лёні-Космаса

Праз знаёмыя беларусаў, якія атрымалі запрашэнне на пайдзельніцай у працэсе, туды трапіў і я.

Першапачатковае запрашэнне было ад штабу Віталія Клічка, колішнія чэмпіёны свету ў прафесійным боксе, які на пачатку выбараў лічыўся галоўным праціўнікам Чарнавецкага ды пазыцыянуў сябе як кандыдата ад прафесійных. Але кулоарныя гульні і амбіцыі Украінскіх палітыкаў прывялі да таго, што розных кандыдатаў павылучалі ўсе прафесійныя сілы, у тым ліку і блек Юлія Цімашэнкі, якія высунуў Аляксандра Турчынава.

Ужо на пачатку выбараў было зразумела, што такая колькасць правых кандыдатаў раздробіць электратрат на кавалкі, і раз выбараў

ры мэра тут праходзяць у адзін тур, нікто паасобку ня здолее скласці Чарнавецкаму канкуренцыі. Але было спадзіванне на тое, што хоць бы нехта з кандыдатаў здолее дамовіца да

паштакі, газэткамі і да таго падобнымі паперкамі большым чым хапала. Але варта сказаць, што ўвагі ім мала хто надае. Траба быў арыгінальныя хады. І такім ходам ад БЮТ стала разгортаныя на перакрываючых вілікіх экранах, дзе працэктар круціліся папулярныя мульцікі, перамежаваныя рэкламай кандыдата. Таксама з мочынскім калёнкам увесі час гучала разнастайная музыка да заклікі галасаваць за Турчынава.

І пакуль прамоўтэры хадзілі побач ды раздавалі агітацыйную

Цяжка ўявіць сабе такое ў Менску. Кандыдатам у мэры быць няцяжка. Мець 18 гадоў, ня мець судзімасці і сабраць 300 подпісаў гараджан было дастатково.

Прадукцыю, я павінен быў усталёўваць, дзеяздольнасць гэтай тэхнічнай канструкцыі. Як на то ліха, дзесяць з тыдзенем у Кіеве дзвіму юноши вецер, і экран 5 на 3 метры ператвараўся ў ветразь, які ўёсі час, ломячы дзюоралевыя зборныя канструкцыі, валіўся на зямлю. На працягу тыдня справу атрымалася несці наладзіць, нацягнуць з прылеглых будоўліў цаглінды бульшага замацаўшы працоўнае месца.

Плацілі прамоўтэрам па 13 грыўняў за гадзіну, куратору — 20. Курс на той момант быў 4,75 грыўні за доляр. Праца па 12 гадзін на дзень давала мене 240 грыўні.

Першыя дні працы выявіліся дужа складанымі. Штаб Турчынава вырашыў узраці гараджан нечым асаблівым. Звычайных агітацыйных наметаў з калянда-

кампанію, паводле падлікай экспертаў, кандыдаты патрацілі ў Кіеве каля мільярда грubbyя, ці каля 220 мільёнаў доляраў. Факт у тым, што грошы гэтыя асели ў горадзе. Таму кіеўцы так і любяць выбары, што падчас іх мясцовыя алагархі выдаюць народу кірху грошай...

Апошнія тры тыдні давялося папрацаваць на кандыдата ад Эўрапейскай партыі Міколу Кацерынчука. Цэны там былі кірху вышэйшыя, а абавязкаў значна менш. Кандыдат быў абсалютна непраходады, і яго нават называлі тэхнічным. Быццам яго высунуў ціперашин мэр з мэтай адабраць галасы ў дэмакрату. Адразу скажу, што набраў Кацерынчук усяго 3%, нягледзячы на найбольшыя выдаткі на агітацыю.

Давялося пабачыць і так званных фактыўных выбараў выбараў выбараў. Калі на мінімальных выбараў людзі ціперашигага мэра разносілі па кватэрах прадуктовыя наборы з грэчкі да алею, то цяпер шмат хто перад выбарами атрымоўваў у паштовую скрыню грошовы пераказ на 100—300 грыўняў, дзе ў графе «Ад каго» стаяла прозвішча аднаго з кандыдатаў. У прынцыпе, атрыманыя гэтых грошей ні да чаго не абавязвалі, таму кіеўцы съмелаўшы атрымоўвалі. А вось іншая схема была больш прадуманая. Прагаласаваўшы за падтребнага кандыдата, трэба было сфатаграфаваць свой блюзет у кабінцы для галасавання на фатакамэр у мабільніка і на выхадзе з участку вам давалі вясільны 100—300 грыўняў. Супраць гэтай схемы пракуратура нават пачала расысльдаванье.

Некалькі разоў аўтамуністай спінілася на супраць нашага наёмту ды давала гук напоўніцу, каб перакрыць наш. Мы адказвалі.

Тады на вуліцах стаяў такі гармідар, што з вонкава вісьбуўліся жыхары гораду ды машоўкаліся на нас, якія запускалі нечым у каленкі. Па тэлеканале, які належыць мэру Чарнавецкаму, супраць наших установак распачалі спрападобную народную вайну. У выніку за тры тыдні да выбараў штаб Турчынава вырашыў згарнуць устаноўкі ды разыліўся зь людзьмі, пакінуўшы твары думаць, што ж рабіць далей.

Уранку за аранжавых, увечары за сініх

Большасць не разгубілася і перакінулася да іншых кандыдатаў, якія яшчэ мелі вельмі месцы. Тут гэта звычайнай справа. Адзін з хлошаў, які прапрацаваў са мной, распавядаў, што падчас апошніх выбараў у Вірхоўную Раду да абеду стаяў за аранжавых, пасля абеду — за блакітных. Грошы давалі і тыя і тыя.

Увогуле, здаецца, акрамя саміх кандыдатаў, нікога ў штабах не цікавіў вынік выбараў, усё спрабаваў толькі дзесьцы штосьці займесьць. Кіраўнікі штабу абкрадалі каардынатораў, тыя — куратораў, кураторы нажываліся за кошт агітатараў.

Агулам на перадвыбарную

аб усім патроху

У Менску машына зьбіла лася

У ноч на аўтарак, прыкладна 3-й, на скрыкаваны праспектаў Любімава і Газэты Праўда на таксоўку з цэнтру нечакана выбег лось. У выніку сутыкнення машына атрымала пашкоджаны. Кіроўца і пасажыр не пацярпелі. Лось загінуў.

Адкуль жывёла зъявілася ў горадзе, можна толькі гадаць. У місці не выключаюць, што лось прыблукнуў з лесапаркавай зоны, якая месьціцца побач з кальцавой дарогай.

Бацька ўзяў малую дачку закладніцай

Жонка 26-гадовага жыкага Баранавіча выклікала міліцыю з прычыны сямейнага скандалу. Калі зъявіўся ўчастковы, мужчына скапіў відлес, прыставіў да шыя маленчай дачкі і патрабаваў, каб міліцыянт сышоў. Давялося выклікаць дапамогу. Іншыя міліцыянты аднягнулі луўчынца, і участковы здолеў выхапіць за яго рук відлес. «Добры тата» атрымалі 6 гадоў пазбаўлення волі ў калёні ўзмоцненага рэжыму. Яго 18-гадовая жонка палічыла такі прысуд зажорсткім.

Выбухнулі «Жыгулі»

У Менску раптоўна выбухнуў аўтамабіль, які рухаўся па вул. Гурскага. Як выясняецца, гримімую балён газавага абсталявання, што знаходзіўся ў багажніку. Ахвяраў німа. Кузоў «Жыгулі» істотна пашкоджаны.

Беларускія маркі «Еўропа»

Міністэрства сувязі зъяло ў паштовое абаразчэнне дзве маркі на тэму «Пісьмо» з лягатыпам «Еўропа». Маркі падрыхтаваны выдавецтвам цэнтрам «Марка» РУП «Белпошта». Мастак — Ілья Пятровіч. На адной марцы выяўлены берасцяны ліст, на другой (справа) — электронны.

Захад кар'еры Мінлага і ўыхоўданьне Азаранкі з Гаварцовай

Працягваючы гульні на адкрытым чэмпіянате Францыі па тэнісе. Досьцы пасыпахова выступілі ў адзіночным раздзеле беларускі Віктрыя Азаранка і Вольга Гаварцова. Віктрыя, першая ракетка Беларусі, выйшла ў лік трохшыц дзівюх.

Фото: А. Сінегуб

наймацнейшых тэністак. Затое здаў пазыцыі Максім Мірны. Некалі гулец першай дваццаткі сьвету, ён нават не заўліўся ў адзіночны разрад. А ў парным выбоў у першым круге.

Асьцяржона, «Кастрычніцкая» зачыніеца

Станцыя мэтро «Кастрычніцкая» зачыніцца на рэканструкцыю з 9 чэрвеня да 1 верасня. Замест мэтро пусціць аўтобусны маршрут ад «Інстытуту культуры» да «Плошчы Перамогі».

Праезд у ім будзе бісплатны. Станцыя «Купалалісця» будзе працаўца з узвычайным рэжымем. Апроч таго, здымуцца ліміты на колькасць пасэдак у мэтро па картках.

Распрацаваны праект сцягі Слуцчыны

Пазачарговая сесія Слуцкага райсавету дэпутатаў зачынілася эскіз сцягі Слуцкага раёну, яго апісаныне, а таксама праекты палаажэннія пра сцяг і герб гораду й раёну.

Сцяг уяўляе сабой прастакутнае палотнішча з блакітнай верхнім і зялёной ніжнай палосамі. Ніжняя паласа складае 1/5 шырыні сцягу. Па цэнтры знаходзіцца выява белага Пагаса.

П'яны кіроўца наўмысна зьбіў бацьку з малым сынам

Г'яны бесправоўны жыхар Гомеля пасыля канфлікту з пешаходамі, наўмысна наехаў «Таётай» на мужчыну, які нёс

плічах трохгадовага сына. Пашырэлісь выжылі, ціпер яны ў бальніцы. Цікава, што кіроўца яшчэ ў 2007 г. быў пазбаўлены правоў на тры гады.

У Глыбоцкім раёне сышлі з рэк тры вагоны зь пяском

Здарылася гэта ўчынцы за два кіламетры ад станцыі Баравое. У выніку было пашкоджана 30 мэтраў палатна. Пашырэлісь

Беларусы будуць ратаваць польскія трускаўкі

Летасць тоны трускаўкі згілі на палях. Падляшица, бо не было каму зьбіраць. Сёлета на працы спрабуюць прыцігнуць беларусаў. 2,5 злотых (троху больш за доляр) можна зарабіць, сабраўшы невялікі кошык трускаўкі на пілінгах. Для паляжаў гэта замалыя грошы. Сэзон пачынаеца з чэрвеня і польскія фэрмэрэ заніты пошукам работнікаў-беларусаў. У павятавое управление працы ў Сакулцы за красавік падалі заяўкі на працаўладкаванье замежнікаў 73 фэрмэрэў, з травенем — 69.

Гавары са мной па-корніску

Актыўісты карнуольскага нацыянальнага руху дамовіліся, якім варыянтам правапасіў роднае мовы вучыць дзяцей у школах. Ад пачатку XX ст. як сталі адраджаша корніскую мову, гэтых варыянтаў назыбалася аж чатыры. У XIX ст. корніская мова — адна з кельцікіх, побач

з брэтонскаю і ўэльскаяю, ужо лічылася ў Брытаніі мёртвай. Нібыта апошні карнультэц, што на ўмёу па-ангельску. Чэстэн Марчант, памёр у 1676 г., а апошнія «прыродная» носьбітка корніская мова, Доні Пэнтрыг, спачыла ў 1777 г.

А мела ж корніская мова у Сирднівічах славу і гонар! Пісаліся на ёй раманы, п'есы, жыцьці съвітых і прыватных дзенінікі. Сымброты ўдар нанесла корніскім гаворкам Рафармация, якая завяла парадак правіць у цэрквях службы па-ангельску.

Корніскія адраджэнцы ХХ ст. першыя варыяント рэканструяванай граматыкі назвалі «Адзінай Корніскай», Kernwek Unyes. Праз колькі дзісяткі гадоў іншы лінгвіст прыдумаў варыянт «Сучасная Корніская», Curnoak Nowedga, за ім прыйшла чарга «Агульнай Корніскай» і «Перагледжанай Адзінай Корніскай».

Разумець жа мову ціпер здолыны ўсяго 1% насельніцтва Карнуола, колькі тысяч чалавек. А спраўна гаворыць па-корніску чалавек трэста.

Пізанскую вежу выпрасталі

Вежа ў Пізі стала стабільна ў павінна праіснаваць наступныя некалькі сотні гадоў. Працы па вы propanevнанні трывалі дзесяць гадоў. Эксперты вывезлі 70 тон зямлі з паўночнай часткі вежы. Будова выпрасталася амаль на падмэтру. У цяперашнім стане, нахіленая пад вуглом на 4

градусы, яна павінна праіснаваць 200—300 гадоў.

Вежа у Пізі больш не зьяўляеца самым крытым будынкам у сьвеце. Ціпер гэты тытул належыць ціпер невялічкаму касцёлу ў нямецкай мясцовасці Цургусэн.

У Літве і Латвіі з'явіца мясцовыя вэрсіі Playboу

Латыскэ выдавецтва Zurnals Santa аўзяла, што плянует выпускаць часопіс Playboу у Літве і Латвіі. Першы нумар у Літве выйдзе налета, а ў Літве — ужо гэты восеньню. Часопіс адаптуецца для балтыйскіх чытачоў: будуць публікаваць інтарв'ю з мясцовыми знакамітасцямі, артыкулы на лікальнічым тэму.

Памёр Іў Сэн-Ляран

У Парыжу вялікія грошы зъяло памёр мадэльер Іў Сэн-Ляран. Ён меў славу найвялікшага дызайнера віраткі XX ст. Сваю кар'еру ёму дадала мода Christian Dior ураджэйненец альжырскага гораду Арану, які ў той час належыць Францыі, пачаў у 21 год. Створаны ім мадэлі віраткі для жанчын адлюстроўвалі новае месца жанчыны ў грамадстве, дэзвалічыўшы ёй упэўнена пачувашаца на працы і ў асаўбістым жыцці. У 2002 г. кашоў ёму адышоў ад справаў. Было вядома, што Іў Сэн-Ляран даволі даўні з цяглы бывшай хворы.

**Паводле ЗП, БЕЛТА,
«Инфа-Кур'ер»,
«Звязда», радыё
«Радыё», Бі-Бі-Сі**

Яшчэ нядавна цэнтрамі Еўропы беларусы лічылі возера Шо на Глыбоцкім. Аднак геадэзісты разылілі наноў каардынаты, і сэрца Еўропы перамяшчыліся ў Полацак. Пэўна, паўльпава тут і пастаўлены гарыканкаму задача прымацца да 3 млн турыстаў штогод. Як бы там ні было, попацкі цэнтар Еўропы ціпер ўзаконены памятным знакам «Географічны цэнтар Еўропы», адкрыты падчас сънятавання Дня гораду на 55 градусе 30 хвіліне паўночнай шыраты і 28 градусе 48 хвіліне ўсходняй даўгаты. Адрэз з'явілася і новая традыцыя — кідаць на помінкі гроши. Маністу беларусы на маюць, таму за лічаныя хвіліны цэнтар Еўропы быў завалены дробнымі папяровымі купюрамі.

На съценах і даху беластоцкай Опры будзе расццы трава

Опэра і Філармонія паўстануць у Беластоку. Гэта будзе вялікі комплекс залі і галерэяў, які стане культурным цэнтрам гораду Браніцкіх, стаўцы польска-беларускага Падляшша.

Праект нязвыклы: на съценах і дахах вялізных будынкаў будзе расццы трава і дрэвы. У задуме архітэктара, земляное пакрыццё дэзволіць лепіць упісці комплексу у ляндшафт белавескага краю і перадаць ягоны дух.

Вялікія культурныя будоўлі ажыццяўляюцца ціпер у многіх гарадах Польшчы. Гроши на іх выдаткоўваюць мясцовыя ўлады, якія, паводле польскіх законў, ціпер атрымліваюць у сваё распараджэнні лівінью долю падаткаў.

Дафінансаванне ажыццяўляе Еўрасаюз. Цікава, што парадельна з вялікімі проектамі ў Польшчы рэалізујаюцца і мікра-макра-задумы.

Гэтак урад пранаваны збудаваць у кожнай гміне (гэта прыкладна як беларускі сельсавет) па стадыёнчыку з мінімальнай інфраструктурай (разыдзяўлінні, душ, прыбіральні). Частку гроши дае гміна з свайго бюджету, частка даплачвае урад. Суфінансаванне з мясцовага бюджету падаєща як умова. Лічыцца, што мясцовыя грамады тады будуть трымкі абекты ў добрым стане, калі яны ў іх зацікаўлены.

Ніко Пірасмані ў Менску

Дваццаць чатыры рабочыя ты знамінтара грузінскага мастака Ніко Пірасманішвілі (Пірасмані) можна пабачыць на персанальнай выставе ў Нацыянальным мастацкім музеі (вул. Леніна, 20).

У экспазыцыі прадстаўленыя работы са збору Нацыянальнага музею Грузіі. Сярод іх найбольш вядомыя палотны Ніко Пірасмані, у тым ліку «Дзяўчынка з паветраным шарам», «Лёў і сонца» і «Артачальскія прыгажуні», а таксама сноўжэнтыя карціны, якія перадаюць атмасферу жыхарства Грузіі ў пачатку мінулага стагодзьдзя. Выстава будзе працаваць да 13 жніўня.

А вось што пісаў пра Ніко Пірасманішвілі славуты польскі пісьменнік і журналіст Рышард Кацусынскі ў сваім рамане «Імпрымы».

«Вялікі наіўны.

Ніко жыў у Нахалаўцы — тбліскім квартале люмпэні і беднатаў. Ён ніколі нічога не меў. Пэндлі рабіў сам. У карцінах Ніко дамінуе чарната — заёс-

ды было найбольш чарната, бо фарбы яму давалі трунары. Ён збіраў старыя бляшаныя шыльды, каб было на чым малаўці. Таму праз фон яго карцінай прафілювалася на вельмі добра замаліваныя надпісы які-небудзь «Мага» альбо «Табако». Экслама ў залодзе і чырвани, а на тым чорна-белая выява Ніко. Грузінскі прымітывістичныя кладзены на расейскім куціцкім сцэсіі. Ніко малаўці у таварнах, у задусе на халаўскіх пішунак. Часам разывакі ставілі яму віно. Можа, ён быў хворы на сухоты? Можа, быў эпілептыкам? Пря яго мала відоўна. Шмат рэчай Ніко загінула, ацалела частка. Галоўная тэма яго карцінай — эта вячэры.

Ніко малаўці вячэры як Вэрэнэз.

Толькі вячэры Ніко грузінскі і сівецкі. На фоне краявіду Грузіі — шчодры стол, за тым столом грузінскія і юдзіць. Стол на першым пляне. Стол — гэта самое важнае. Ніко захапляе кулянрыя.

«Вялікі наіўны.

Ніко жыў у Нахалаўцы — тбліскім квартале люмпэні і беднатаў. Ён ніколі нічога не меў. Пэндлі рабіў сам. У карцінах Ніко дамінуе чарната — заёс-

Што будзе пасэцы, чым чалавек страйнік напаха. Ніко ўсё гэта намалюе. Ніко пакажа, што хацёў бы з'есці, і чаго ня будзе есці ні сёняня, ні, можа, ніколі. Сталы заваленныя скамянілымі баранамі. Глупстыя парсючкі. Віны чырвоныя і ціджкія, як цялячая кроў. Сакавітыя кавуны. Духмянныя гранаты. У гэтым малаўяніні ёсьць нікі мазахізм, нікака ўбіванье нажа вя ўласнае чэрыва, хоць мастацтва Ніко яснае, нават забаўчае.

Грузія Ніко сцяга, добра

укормленая, увес час банкету. Край сплывае малаком. З неба сыпецца маніна. Усе дні сцятыя. Такая Грузія сынілася Нахалаўцы начамі.

Ніко малаўці сны Нахалаўцы.

Мастацтва не прынесла

яму щасціць. У яго была дзяўчына на імя Маргарыта. Невядома, што гэта была за дзяўчына. Ніко кахаў яе і намалаўці яе партрэт. Твар Маргарыты зроблены на манер вялікіх наўных, у якіх усё завялікае і ні ў норме. Вялікія вусы. Вырачаныя вочы, велізарныя вусы. Гэты партрэт Ніко аддаў Маргарыце. Абурана дзяўчына раскрычалася. Яна пакінула яго, разъюшчана на нянявісці. Ягоныя талент асудзіў яго на самотнасць.

З таго часу ён жыў у са-

моце.

Ён збіраў заржавельныя шыльды, трунары давалі яму фарбы. Увес час ён малаўці свае бяседы за тым столам на фоне гарыстага пейзажу. Часам разывакі ставілі яму віно. Было яму 54 гады, калі памёр, у Тбілісі, у нейкай хаце, не вядома ад чаго, галодны, а можа, звар яцель.

**Яўген Салайчук;
БелапАН**

Цалкам раман Р.Калусынскага «Імперыя» выйдзе па-беларуску ў перакладзе Яўгена Салайчука ў сэрыі «Кнігарня «Наша Ніва».

ВЫСТАВЫ

Польскі плакат XXI ст.

У Музее сучаснага выяўленчага мастацтва (пр. Незалежнасці, 47) да 16 чэрвеня працуе выставка «Польскі плакат XXI стагодзьдзя ў асроддзі Галерзы плакату Кышыштата Даўда ў Кракаве». На выставе прадстаўлены больш чым 70 плакатаў 20 аўтараў.

Іншая рэальнасць

У галерэі «Падземка» (пр. Незалежнасці, 43) да 10 чэрвеня працуе фотавыставка «Іншая рэальнасць».

Жывапіс Ісачова

У Музее гісторыі і культуры Беларусі да 29 чэрвеня працуе выставка, прысвечаная творчасці Аляксандра Ісачова. Апроч ягоных твораў на выставе можна будзе убачыць і працы Алега Арлова, які таксама скрыстаўвае містад лісіроўкі. Тэлефон для дэведак: (375 17) 227-11-66.

Почыркі каралёў

Нацыянальны музей гісторыі і культуры (вул. Маркса, 12) запрашае на выставу «Беларусь XVI-XVIII ст. у партрэтах і геральдыцы». Наведзенія пазнаемяцца з дакументамі, на якіх стаіць пічаткі і подпісы каралёў — Жыгімонта Аўгуста, Сыціана Батуры, Яна Сабескага. У экспазыцыі таксама творы сучаснага мастацтва — жаночыя строі паводле матывуў крояў мініятураў стагодзьдзяў.

Выставка дзіячных

вышыванак
ад сцнарыста
«Калыханкі»

«Аланас прац агенца

Адорваў Агапу:
Абаранкі, аబакамі,
Агуркі, ажынай, агрэстам»

Паўсотні ілюстрацыяў — вышыванак да падобных вершык выставіла бібліятэка ў Менску.

Аўтар вышыванак — Лариса Іўліева, пастаноўчыца спектакляў для дзяцей ды сцнарыст «Калыханкі».

Яе вышыванак дапоўнены на выставе дзясяткамі тэкстайліх хуткагаворак па-беларуску.

Выставка праходзіць у 5-й бібліятэцы (вул. Казлова, 2) і працягнецца па 7 чэрвеня. Уважаю на выставу вольны.

Пэндзаль and Table

Выставка працуе да 8 чэрвеня ў Мастацкай галерэі «Ўніверсітэт куль-

туры». Задача праекту — прадстаўці, здаецца, такі звычайні прафілем як стол ў выглядзе арт-аб'екту. На выставе прадстаўлены жывапіс, фота, скulptуры. Уважаю вольны. Даведкі праз т.: (017) 227-26-12. Выходныя — панядзелак, аўторак.

цэрт-прысьвячэнне Люісу Амстронгу. Удзел бяруць Улад Сянкевіч (труба, вакал) і найлепшыя джазмэні краіны. Пачатак а 19.00.

ІМПРЭЗА

Зоркі рэкламы

7 чэрвеня ў КЗ «Менск» пройдзе фэстываль «Зоркі рэкламы». Пачатак а 19.00. У фэстывалі паказе ўзаемні чаюцца толькі найлепшыя рэкламныя ролікі сьвету, якіх беларуская публіка яшчэ ня бачыла. Рэклама перакладзеная на беларускую мову субтрырамі. Таксама ў экспазыцыі працуць аўтарскія кампазыціі. Кошт квіткі ад 15 да 25 тыс. руб. Даведкі па т.: (029) 620-20-23, (029) 720-20-23.

КУПАЛЬЛЕ

У Азярцы

21 чэрвень ў Музее народнай архітэктуры і побыту (в. Азярцы, Менскі раён) а 17-й гадзіні — Купальле. Вяс чакаюць скокі пра вогнішча, карагоды, купальская песні, гульні і ўнікальная мажлівасць адзушки. Папараць — кветку. Т.: 209-41-63 (9.00—17.00), 507-69-37 (10.00—17.00).

ТЭАТРЫ

Купалаўскі тэатар

8 (нед.) — «Паўлінка»
9 (пн.) — «Дылія»
10 (аўт.) — «Войцэк»
11 (ср.), 12 (чц.) — «Дзэці Ванюшына»
13 (пт.) — «Макбэт»
14 (сб.), 15 (нед.) — «Пінскі шляхта»
раніцай спектаклі

8 (нед.) — «Маці»
12 (чц.) — «Апэльсінава віно»

КІНО НА ВЫХОДНЫЯ

Суцэльная анімацыя

У беларускім працакце першы тыдзень чэрвеня вядзе анимацыя. Прыгоднікі мультфільм «Хортан» распавідае пра сланіні Хортана. У героя такі агромністыя вусы, што ён можа чучы, што гавораць найменшыя кузуркі. Іншыя начулыя жывёлы з Хортана сямёнацца... Карціна знятая ў традыцыйнай галіўдзкай манеры прызначана для сямейнага прагляду. Прыгнаць, малы дзець упрымліваючы стужку хуеальна.

Анимация «Кунг-фу Панда» Марка Озберна ў Джона Стывенсана, прэм'ера якой адбылася на Канскім фэсце і якая стартуе ў менскім працакце 5 чэрвеня — парадыны анимацийныя баявікі пра-

ходзяцца ў адзінствы. Гультаяваты й вечна галодны панды. По становіцца героям, які каражкаецца на варшыны майстэрства і ледзьве не адзіны здолы абараніць Мірную Даліну. Карціна была добра ацэнена заходнімі гледачамі, але, калі меркаваць па папярэднім рэкламным роліку, не візуальна даречным гумарам.

Сама нестандартны, анимацийна-ігравы фільм тэднія — «Спілдзі-гонішчы» братоў Ванчоўскіх. Гэта экранізацыя мангі (японскага коміксу) Тацуя Яшыды. І ходзі ў ім граваць жывыя акторы (Эніль Гірш, Крыстына Рычы), фільм — камп'ютарна-анімаваны атракцыён са штучнымі дэкарацыямі і глючкімі колерамі. Пасля «Матрыцы» браты працягліваюць эксперыментаваць з дызайном і візуальнай прастрой. Гэта незвычайная стужка (якія гучна правілася ў сусветнім працакце!) будзе добра ацэнена аматарамі камп'ютарных гульняў і дэкаратарамі.

Андрэй Расінскі

Апазыцья ў вялікім горадзе

Рэгулярныя кадры на БТ пра тое, як апазыцыяны фляніруюць вакол амэрыканскай амбасады, пачалі нагадваць мыльны сэрыял. І, як у кожнага сэрыяла, у гэтай сагі могучь зьявіцца свае фанаты. Фэльетон Лёліка Ушкіна.

Ціперарак ужо ніхто на памятае, як і з чагу гэта пачалося. Культурология спрачаюцца: адны руць на сабе майку як дадатковы аргумент за тое, што феномэн нарадзіўся пасля 15-га выпуску бескансовай гісторыі аб тое, як апазыцыяніры ходзіць па гранты ў прадстаўніцтва ЗША. Іншыя ссыльджаюць, што фатальныя была 34-я сэрыя.

Так ішчай, нечакана бэтэшныя страхоткі пра адмарозкай пад амбасадай сталі наядычайна папулярнымі. У наядзелі вечарамі вуліцы былі пустыя, жанчыны не зводзілі вачі з апазыцыянірамі на экранах. З часам на сэрыял, які ў народзе называўся «Амбасада», «Апазыція», «На Старавіленскай», таксама падселі і мужыкі.

Прапрыву, аднак, не было, калі б не бізнесуцы. Прасякнуўшыся каньюнктурой, яны наладзілі друк укладышаў з партрэтамі лідараў апазыцыі. Укладышы запіхвалі ў гумкі, якія збывалі па спэкульцыйных коштах. Школьнікі ахапілі мода: кожны марыў сабраць поўны

набор укладышаў — склад саброў прэзыдэнту АДС або Сойму БНФ. Постэры з выявай Бухвостава занялі места плякату поруч з Дзімам Біланам і Да Капрыё з пакояў дзяйчатаў. Малым сынкамі сны, у якіх яны і элегантны Шушкевіч пішуць зяйку па праграме малых гранты і разам рамантным наядчоркам тупаюць на Старавіленскую.

Улады, як звычайна, не прарубілі сцугаўцю. Напірэдніні выбараў у парлімент аўтаматычна запусцілі чарговы сезон «Амбасады».

Фатальная памылка! Ціпера рапутарнасць сэрыялу не было ўжо як раданкі даць: паступова нават сярод вэртыкальшчыкаў пішыши мода прыпадабніцца вонкава да герояў тэлесагі. Лідэра нацый ледзь не перасмынула, калі падчас адведак на Случчыне ў нейкім калгасе яго сцурэў жывыя Лябяды (эта быў брыгадзір камбайнёр). Таксама фанат сэрыялу з крыкам: «Шаноўны Аляксандар Рыгорыч, я вас тут даўно на сваіх хлопчамі чакаю!..»

Ни менш цікавыя працэсы адбываліся ў магістралях апазыцыянірава: спачатку яны палахліва кідаліся ад дзяйчатаў, якія фільтравалі іх халі выхады з сядзіб. (А вы б хіба не ачмурэлі, калі б на вас зь дзікім енкаем кінуўся тыўэйхар і паспрабаваў аддараць кавалак пінжака на сувязі?) Спартэбласі пару месяцяў, каб нявольныя куміры масаў адаптаваліся да

новага статусу.

Кампаніі, якія працавалі на беларускім рынку, тым часам зразумелі, што паходы бацькафобаў па гранты ў вічэрнім этэры БТ — фінт для г.з. «produst placement» (лігантная реклама). Хутка беларускія гледачі пабачылі, як апазыцыяніры ходзяць па гранты з пылесосамі Bosch, патэльнямі Siemens і нават з кормам для сабак. Пасля таго, як апазыцыяніэр N. вышыя на шыпашы да амбасады, лушчані семкі ААТ «Альянс», маштаб продажу «альянсаўскай» прадукцыі вырас утра.

Улады забілі трывогу! Якубовіч і Янчэўскі вырашылі арганізаціа сцурэчу з апазыцыянірамі. Іх падступныя плян заключаўся ў тым, каб пераканаць іх хадзіць у амбасаду ў цішотках з надпісам «Я прости ѹду па гранты, на маочы ніякага інтарэсу да палітыкі».

Сцурэча не адбылася: Калякін на той час адчыніў на Багамах Віторчык рабіць другую за год плястычную аперацыю, Статкевіч ахапіў дэжуарныя творчы

крызіс. Сытуацыя была катастрофічная. У выніку паседжання Рады Бяспекі пастановілі, каб да амбасады пайшоў Ён. Гэта быў адзін спосаб прымазацца да папулярнага шоў. Мабілізаваўшы магавыя актыўы, адміністрацыя нарадзіла праект пра неабходнасць выдання ў пасёлку Дразды бюлётэні пра праблемы адзінокіх бацькоў.

Малы грант атрымаў падтрымку, і новы сэзон «Амбасады» пачаўся з зяўленьнем у ім новага героя.

Публіка з асыярожансцю сцурэла новыя твар. Яна так упадабала старых выканаўцаў! Кінакрытык Жбанкоў пісаў: «На веру! Навічку відавочца не хапае пластикі і псыхалагічнай глыбіні. Калі міліцыя забірае ў яго гроши, у яго вачах няма патасу жаху, які мы бачылі ў выканаўні працтадаўнікі старой школы!»

І толькі «СБ» вітала зяўленьне новага актора. Рэдакцыя арганізавала круглыя стол экспэртаў, якія рэйтынг БТ даць у папулярным сэрыяле дарогу маладым. На наступны дзень дырэकцыя БТ заявіла, што ў мэтах падтрымкі пераемнасці найлепшых традыцый беларускай культуры ў наступным сэзоне пастановілі цалкам зьмяніць акторскі склад «Амбасады». Ужо вядомы імёны новых выканаўцаў апазыцыянірава, які будуть хадзіць па гранты: Сідорскі, Навумаў, Радзькоў.

Паглядзім, ці прыме іх публіка ў сваім улюблёным сэрыяле?

Дарэчы, на Фэліксе кажуць, што на «Беларусьфільме» змайстравалі копію — мадзінг амэрыканскай амбасады. Тулючкія вакол яго, маладыя акторы шліфуюць сваё майстэрства.

«НН» СТО ГАДОЎ З ВАМИ

Фашчоука. Маріёўскай губ. (пад Маріёўкам). Як ліша карэспандэнт літоўскай газеты «Viltis», хоць тутака скроў жывуць беларусы, але ёсьць трохі ліцвінів. Вось у тутэйшым касцёле завеўся ціпэр такі парадак, што казані ксязды ка-жуць па-польску, па-літоўску і па-беларуску; таксама съльве народ песні касцёльніны ў ёхных трох мовах. Беларусы туцьшыя, як пачули першы раз казаныне ў сваіх мове, дык ад радасці аж пла-кали.

«Наша Ніва». №21. 1908

«Наша Ніва»
пытаецца на сядзібе ТБМ
кожны будні дзень
ад 15.00 да 19.00

Наша Ніва
незалежная газэта

заснаваная ў 1906, адноўленая ў 1991
галоўныя рэдактары «Нашай Нівы»:
З. Вольскі (1906), А. Уласаў (1906—1914),
Янка Купала (1914—1915), А. Луцкевіч,
У. Знамероўскі (1920), С. Дубавец (1991—2000).

сакратарка рэдакцыі Настя Башканская
шоф-рэдактар Андрэй Дыніко
галаўны рэдактар Андрэй Скурко
мастакі рэдактар Сяргей Харэўскі
заснавальнік Місціві фонд выдання
газеты «Наша Ніва»
выдавец Прыватнае прадпрыемства
«Суродзічы»

АДРАС ДЛЯ ДОПІСА:
220050, Мінск, а/c 537
Tel/fax: (017) 284-73-29, 8-029-613-32-32,
8-029-707-73-29.
E-mail: nn@nn.by
On-line: www.nn.by

© НАША НІВА. Складнае падзяліцца на Наша-Беларуська, (Івано-Францішака, Альфрэда Дзяржынскага, Ф. Скорины, 79). Рэдакцыя не несе адказнасці за вымеч расплатных абвестак. Кошт абвестак: Платячныя абвестакі прызначаныя для выдачы №591 ад 14 сакавіка 2007, выдачы якіх заснаваны на падставе Міністэрства інфармаціі Рэспублікі Беларусь. Юр'ядчычны адрес: 220101, г. Мінск, пр. Ракасоўскага, 102-71. Р/р 301206280014 ў МГДАТ (белінвестбанка), Мінск, код 764.

Наклад 2239. Газета выдаецца 48 разоў на год.
Нумар падпісаны ў друк 23.04.06.2008.
Занова № 2978. Рэдакцыйны адрес: Ракасоўскага, 102-71.

Свята ў новым цэнтры Эўропы. Старонка 13.

А ты падпішыся!

Каб рэгулярна атрымліваць «Нашу Ніву»,
проста пададаміце ў Рэдакцыю свой адрас.
Дэталі — старонка 14.

БЕЛАРУСКАМОЎНЫЯ ГРУПЫ

Студэнты Гарадзенскага мэдуніверсітэту распачалі кампанію па фармаванні беларускамоўніцтва. Закінем усіх, хто ўжо з'яўляецца студэнтамі або яшчэ блузыент, і хадзе на вынаўціца на роднай мове, пісаць ліст са сваім дарэзным на скрынку pikulus@tut.by

СПАЧУВАННІ

Алесь! Шыцьца спачуваю з прычыны сімерці любімай матулі! Разумею, што вельмі цікава ўсёведаміць такое! Але, на жаль, таксама яна прадаўнічаў земнога гаражыцца! Трымайся, друже! Зміцэр Вінаградаў

ВІТАНЬНІ

Вінічук Стасіка Станіслава з заканчэннем музычнай школы №8 на кліпе «Гітара! Лепшыя пажаданні ад тваіх сібіраў!»

КІНГІ

Рыгор Барадулин. «Выбраныя творы» — 43 том кніжнага практру «Беларускіх кнігагубаў. Пытайніца ў кнігарніх і ў распавядоўнікі»

КВАТЭРА

Добрая дзяўчычата здымуць 2-і 3-хпакаўную кватру на

доўгі час Т.: (029) 252-95-22. Алена

ПРАЦА

Гісторык-этнограф зь веданнем замежных мов і навыкі ізучання практичнай этнографіі шукае любую працу на спецыялісцы. Т.: (029) 748-61-41. Алена

Шукак падпірацоўкі, звязаныя з беларускай мовай (камп'ютарны набор, пераклад, рэдагаванніе). Т.: (029) 198-32-51

Якасна выканваю пісьмовыя працы на беларускай гісторыі, літаратуры, мове. Звязацца загадзя. Т.: (029) 101-03-24. Юр'яс

Якасна набор, рэдагаванніе текстаў на беларускай мове. Звязацца загадзя. Т.: (029) 101-03-24. Юр'яс

Хачу выказаць шырока падзякую невядомому мне ПП Рагуля і М. У сунінікі краме ўжо на першы раз набываю мядзельніцы, зробленыя ім. Гэта прадукцыя ці не адзінай ў горадзе, на якой можна убачыць спрадвеку сымбал. Вялікі дзякун Вам, спадар Рагуля. Алег Мацкевіч. Барыс